

פדריקו גרסיה לורקה

דוֹנִיָּה רוֹסִיטָה הָרִנָּקָה

או

שִׁפְת הַפְּרָחִים

**Doña Rosita la soltera
o el lenguaje de las flores**

נוסח עברי: שמעון בוזגלו

2001

כל הזכויות שמורות לשמעון בוזגלו

הדמויות לפי סדר הופעתן:

דוד

עוזרת

דודה

רוסיטה

אחיין

מְנוּלָה 1

מנולה 2

מנולה 3

(מְנוּלָה: קוקטית צעירה וקלת-דעת שהיתה מודעת לקסמה וידעה להדגיש אותו באמצעות פרחים, תסרוקת גבוהה ומניפה. בזמנו של גויה, למשל, היא נקראה מָחָה, Maja).

מר X

אם

רווקה 1

רווקה 2

רווקה 3

בת אִיוּלָה 1

בת אִיוּלָה 2

דון מרטין

שני סבלים

צעיר

מערכה ראשונה

חדר עם יציאה, המובילה לחממה.

דוד

איפה הזרעים שלי?

עוזרת

הם היו שם.

דוד

טוב, עכשיו הם לא שם.

דודה

הלבור, פוקסיות וכריזנטמות, סיגל לואיס פסי והיביסקוס לבן-כסוף עם נקודות של עוקץ העקרב.

דוד

אתן חייבות להיזהר על הפרחים.

עוזרת

אם אתה מתכוון שאני...

דודה

תשתקי! אל תעני!

דוד

אני מתכוון לכולם. אתמול מצאתי את הזרעים של הדליות על הרצפה, מחוצים. (נכנס לחממה) אתן לא מעריכות את החממה שלי. מ-1807, השנה שבה הרוזנת מונדס הצליחה לגדל את ורד המושק, אף אחד בגרנדה לא הצליח לגדל אותו חוץ ממני, אפילו לא הבוטנאי של האוניברסיטה! אתן חייבות לגלות קצת יותר כבוד לצמחים שלי.

עוזרת

סליחה? אני לא מכבדת אותם?

דודה

ששש! את גרועה יותר מכולם.

עוזרת

כן, גברת. אבל לא אני אומרת שמרוב השקיה ומרוב מים בכל מקום, יזנקו עוד מעט קרפדות מתוך הספה.

דודה

את מאוד נהנית להריח את הפרחים.

עוזרת

לא, גברת. בשבילי, לפרחים יש ריח של ילד מת, של נזירה, או של מזבח בכנסיה. דברים עצובים. במקום שיש תפוז או חבוש נחמד, מי צריך ורדים! אבל כאן... ורדים מימין, ריחן משמאל, כלניות, מרווה, פטוניות, והפרחים האלה שעכשיו באופנה, הכריזנטמות, עם ראשים פרוצים כמו של נערוֹת צועניות. כמה הייתי רוצה לראות עץ אגס צומח בגן הזה, או עץ דובדבן, או אפרסמון!

דודה

כן, כדי שתאכלי את הפירות שלהם.

עוזרת

אז בשביל מה יש לי פה? ... כמו שהיו אומרים בכפר שלי:

הַפֶּה בְּשִׁבִּיל לְזִלּוֹל,

הַרְגָּלִים לְרִקְדָּה,

וְהַנֶּהָשׁ שֶׁל הָאִשָּׁה...

היא מפסיקה, ניגשת לדודה ולוחשת לה באוזן.

דודה

אלוהים ישמור ! (מצטלבת).

עוזרת

הנה, אלה הגסויות של הכפר. (מצטלבת).

רוֹסִיטָה מתפרצת פנימה. היא לבושה ורוד, בסגנון שנת 1900 : שרוולים תפוחים וקישוטי סרטים.

רוֹסִיטָה

הכובע שלי ? איפה הכובע שלי ? הפעמונים של סן-לואיס צלצלו כבר שלושים פעמים !

עוזרת

השארתי אותו על השולחן.

רוֹסִיטָה

הוא לא שם.

הן מחפשות. העוזרת יוצאת.

דודה

חיפשת בארון ?

הדודה יוצאת.

עוזרת

(נכנסת) אני לא מוצאת אותו.

רוֹסִיטָה

לא יכול להיות שאף אחד לא יודע איפה הכובע שלי !

עוזרת

תשימי את הכחול עם החינניות.

רוֹסִיטָה

את משוגעת לגמרי.

עוזרת

לא משוגעת כמוך.

דודה

(נכנסת) הנה הוא ! צאי !

רוֹסִיטָה לוקחת אותו ויוצאת החוצה בריצה.

עוזרת

היא רוצה הכול מיד. שהיום כבר יהיה מחרתיים. היא מתחילה לעוף ולברוח לנו מהידיים. כשהייתה קטנה, הייתי צריכה לספר לה כל יום סיפורים איך זה כשתהיה זקנה: "רוֹסִיטָה שלי עכשיו בת שמונים"... תמיד אותו דבר. מתי ראית אותה יושבת ורוקמת תחרה, או סורגת כובע לתינוק ?

דודה

אף פעם.

עוזרת

היא אף פעם לא מפסיקה.

"בפנים ובחוץ ומסביב

ובחדר של גברתי..."

דודה

אם היית יודעת למה הכוונה, לא היית אומרת את זה !

עוזרת

זה בסדר, אני יודעת, זה לא זעזע אותך !

דודה

ברור שאף פעם לא יכולתי לסרב לה. מי רוצה לצער יצור כזה שאין לו הורים ?

עוזרת

לא אבא, לא אמא, לא כלב קטן שינבח כשהיא באה, אבל דוד ודודה יש לה ששויים זהב.

היא מחבקת את הדודה.

דוד

(מבפנים) לא, זה כבר יותר מדי.

דודה

מריה הקדושה !

דוד

שירמסו את הזרעים אם הם רוצים, אבל לתלוש את העלים משיח הוורדים הכי אהוב עלי – לא, זה כבר בלתי נסבל ! הוא יקר לי יותר מוורד המושק, מהוורד הזיפי, המצויץ, הדמשקאי, ואפילו יותר מהוורד האדום של המלכה איזבל. (לדודה) בואי ! בואי ! תראי בעצמך !

דודה

הוא גמור ?

דוד

לא, זה לא כל-כך רציני. אבל זה היה יכול לקרות !

עוזרת

אין לזה סוף !

דוד

השאלה היא : מי הפך את העציץ ?

עוזרת

אל תסתכל עלי !

דוד

אז אני הפכתי ?

עוזרת

סליחה? אין חתולים או כלבים או רוח מהחלון?

דודה

די! לכי לטאטא את החממה.

עוזרת

אני רואה שאסור לי לדבר בבית הזה!

היא יוצאת.

דוד

(נכנס) זה ורד שמעולם לא ראית: מתנה שהכנתי בשבילך. נכון, הם כולם מופלאים – הרוסה דקלינטה עם הניצנים השחוחים שלו, האינרמיס שאין לו קוצים (זה לא פלא? אפילו קוץ אחד אין לו!), המירטיפוליא מבלגיה, והסולפורטה, שזוהר בחושך – אבל הוורד הזה מיוחד יותר מכולם. הבוטנאים קוראים לו רוסה מוטפיליס, כלומר, מוטביל, משתנה... בספר הזה יש תיאור שלו ותמונה. תראי! (הוא פותח את הספר) בבוקר הוא אדום, בערב משתנה ללבן, ובלילה נושרים לו העלים.

בבקר, קְשֶׁנְפֶתַח,

צָבְעוּ אָדָם כְּדָם.

הטל נִרְתַּע מִמֶּנּוּ –

חוֹשֵׁשׁ לְהַפּוֹת.

בַּצֹּהֲרִים, פְּתוּחַ כָּלוּ,

קָשָׁה הוּא כְּמוֹ אֶלְמוּג.

מִי זֶה מְצִיץ מִהַחֲלוֹן?

זֹאת הַשֶּׁמֶשׁ הַכְּמָהָה

לְרֹאוֹת אֶת זֵיו-פָּנֶיו.

כְּשֶׁעַל הָעֲנָפִים

נוֹחַתוֹת צְפוּרִים

וּמִתְחִילוֹת לָשִׁיר,

וְעָרֵב כּוֹרֵעַ מְעַלָּה

עַל סְגָלִיוֹת הָיִם,

הוא מלבין פלבן המלח
בדמעה קרושה על לחי.
וכשנוסף הלילה
בסתר הירח,
והכוכבים מגיחים
והרוחות מסתלקות,
אז, על קצה האפלה,
מתחילים עליו לנשר.

דודה

יש כבר פרח ?

דוד

אחד מתחיל להיפתח.

דודה

והוא חי רק יום אחד ?

דוד

רק יום אחד. אבל אני מתכוון להעביר את כל היום הזה לידו כדי לראות איך הוא משתנה ללבן.

רוסיטה

(נכנסת) השמשייה שלי.

דוד

השמשייה שלה.

דודה

(בקול רם) השמשייה !

עוזרת

(מופיעה) הנה השמשייה !

רוֹסִיטָה לוקחת את השמשייה ומנשקת את הדודה והדוד שלה.

רוֹסִיטָה

איך אני נראית ?

דוד

מקסימה !

דודה

תענוג !

רוֹסִיטָה

(פותחת את השמשייה) ועכשיו ?

עוזרת

אוי ואבוי, תסגרי את השמשייה ! אסור לפתוח אותה בבית ! זה מביא מזל רע.

בְּשֵׁם הַגִּלְגָל שֶׁל בְּרִית־לֹוּמִיאוּ,

וּמִטָּה הַקְּסָמִים שֶׁל חוּזָה,

וְעֵנָף הַדִּפְנָה הַקָּדוֹשׁ,

אוֹיֵב, תִּסְתַּלֵּק וְתִבְרַח

מִירוּשָׁלַיִם עַד סוֹף הָעוֹלָם !

כולם צוחקים. הדוד יוצא.

רוֹסִיטָה

(סוגרת את השמשייה) הנה !

עוזרת

אל תעשי את זה יותר, לעזא... זהירות !

רוֹסִיטָה

מה ?

דודה

מה רצית להגיד ?

עוזרת

טוב, לא אמרתי את זה !

רוסיטה

(יוצאת וצוחקת) להתראות.

דודה

עם מי את הולכת ?

רוסיטה

(מציצה לאחור) עם המנולות.

עוזרת

ועם הארוס שלה.

דודה

אני חושבת שהוא עסוק.

עוזרת

אני לא יודעת את מי אני מעדיפה : את הארוס שלה או אותה. (הדודה יושבת לרקום תחרה עם סלילי חוטים.) איזה זוג, ממש להניח אותם על המדף ליד הצנצנת של הסוכר ! ואם הם ימותו, חס וחלילה, צריך להכניס אותם לתוך כדור זכוכית שכשהופכים אותו יורד שלג. את מי מהם את אוהבת יותר ? (היא מתחילה לנקות את האבק.)

דודה

את שניהם. הם האחייך והאחיינית שלי.

עוזרת

אחד לשבת ואחד ליום ראשון, אבל ...

דודה

ברור, רוסיטה גדלה איתי...

עוזרת

בדיוק. אני לא מאמינה בקשרי-דם. תיראי, הדם זורם בעורקים, אבל אי-אפשר לראות אותו. בן-דוד שרואים כל יום, אוהבים יותר מאח שם, רחוק. למה? אני אגיד לך למה...

דודה

אישה, תמשיכי לנקות.

עוזרת

בטח. אי-אפשר לפתוח כאן את הפה. הנה, זה מה שמגיע לי אחרי שגידלתי ילדונת יפה! ואת הילדים שלי עצמי נטשתי בצריף, רועדים מרעב.

דודה

את מתכוונת מקור.

עוזרת

רועדים מכל דבר שאפשר לחשוב עליו, רק כדי שיגידו לך "תשתקי!" ובגלל שאני משרתת, אני לא יכולה לעשות כלום, רק לשתוק, בדיוק מה שאני עושה, לשתוק ולא להגיד...

דודה

להגיד מה?

עוזרת

שתפסיקי את התקתוק של הסלילים האלה! הראש מתפוצץ לי מרוב תקתוקים!

דודה

(צוחקת) לכי לבדוק מי בכניסה.

הבמה שקטה, ורק תקתוק הסלילים נשמע.

קול מבחוץ

קמו-ממממיל ט-רררי מהה-רררים.

דודה

(מדברת אל עצמה) אנחנו צריכות לקנות עוד קמומיל. לפעמים זה מועיל. בפעם הבאה שהוא יבוא... שלושים ושבע, שלושים ושמונה...

קולו של הרוכל

(מרחוק) קמו-מממיל ט-ררי מהה-רררים.

דודה

(נועצת סיכה) ארבעים !

אחיין

(נכנס) דודה.

דודה

(בלי להסתכל עליו) שלום. שב אם אתה רוצה. רוסיטה כבר יצאה.

אחיין

עם מי ?

דודה

עם המנולות. (הפוגה. מסתכלת על האחיין.) משהו קרה.

אחיין

כן.

דודה

(מוטרדת) אני כמעט יכולה לנחש מה זה. אני מקווה שאני טועה.

אחיין

את לא. תקראי את זה.

דודה

(קוראת) כן, זה היה צפוי. בגלל זה התנגדתי לקשר שלך עם רוֹסִיטָה. ידעתי שבאיזשהו שלב תצטרך לנסוע להורים שלך. הם גרים ממש קרוב, מה? בסך-הכל ארבעים ימים מכאן עד טוקומן! אם הייתי גבר, וצעיר יותר, הייתי מצליפה כך...

אחיין

אני לא אשם שאני אוהב את הדודנית שלי. את חושבת שאני רוצה לנסוע? לא, אני רוצה להישאר – בגלל זה באתי לכאן!

דודה

להישאר? להישאר? אתה חייב ללכת. החווה גדולה ואבא שלך זקן. אין לי ברירה, אני צריכה לדאוג שתעלה על האוניה. אבל אתה תשאיר טעם מר, מר מאוד, בחיים שלי. ואני לא רוצה לחשוב על הדודנית שלך. אתה עומד לירות לה בלב חץ עם סרטים אדומים מרוב צער. עכשיו היא תלמד שבכד לא רק רוקמים פרחים, אלא גם מנגבים דמעות.

אחיין

מה את מציעה לי לעשות?

דודה

ללכת. תזכור שאבא שלך הוא אחי. כאן אתה רק מטייל לך בגנים קטנים וחמודים. שם אתה תהיה איכר.

אחיין

אבל הייתי רוצה...

דודה

להתחתן? אתה משוגע? רק כשהעתיד שלך יהיה מובטח. וגם לקחת אתך את רוֹסִיטָה, מה? על גופתי המתה!

אחיין

הכול דיבורים. ברור לי שאני לא יכול. אבל אני רוצה שרוֹסִיטָה תחכה לי. אני אחזור מהר.

דודה

אם לא תיקח לפני כן איזו בחורה מטוקומן. הייתי צריכה לבלוע את הלשון לפני שהסכמתי לאירוסים שלך. עכשיו הילדה שלי תישאר לבדה בין ארבעת הקירות האלה, כשאתה, חופשי, תפליג לך בים, על נהרות, בין מטעי אשכוליות. הילדה שלי כאן, כל יום אותו דבר; ואתה שם, על הסוס ועם רובה ביד, יורה לך בפסיונים.

אחיין

אין לך סיבה לדבר אלי ככה. נתתי הבטחה ואני אעמוד בה. אבא שלי נסע לאמריקה כדי לעמוד בהבטחה שלו, ואת יודעת...

דודה

(ברכות) שקט.

אחיין

בסדר, אבל אל תבלבלי תחושת כבוד בחוסר מצפון.

דודה

(באירוניה אנדלוסית) סליחה, סליחה! שכחתי שאתה כבר גבר.

עוזרת

(נכנסת בוכה) אם הוא היה גבר, הוא לא היה הולך.

דודה

(בחדות) שקט!

העוזרת פורצת בבכי חזק יותר.

אחיין

אני אחזור עוד כמה רגעים. ספרי לה על זה, בבקשה.

דודה

אל תדאג. זה תמיד הזקנים שצריכים להתמודד עם מצבים כואבים.

האחיין יוצא.

עוזרת

אי, כמה חבל על הילדה הקטנה שלי! כמה חבל! כמה חבל! אלה הגברים של היום! אפילו אם הייתי צריכה לקבץ נדבות הייתי נשארת ליד האוצר הזה. עוד פעם באות דמעות לבית הזה. אי, גברת! (מצב הרוח שלה משתנה) הלוואי שיאכל אותו נחש ים!

דודה

הכול בידי שמיים!

עוזרת

בְּשֵׁם הַשּׁוֹמְשׁוֹם,
בְּשֵׁם שְׁלוֹשׁ הַשְּׁאֵלוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת,
בְּשֵׁם פֶּרֶחַ הַקִּנְמוֹן,
הַלֵּוֹאִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ לַיְלֹת רָעִים
וְשָׂדוֹת עֶקְרִים.
בְּשֵׁם הַבָּאֵר שֶׁל נִיקּוּלָס הַקְּדוֹשׁ –
שֶׁהַמֶּלֶחַ שֶׁלּוֹ יִהְפֹּךְ לְמָרוֹר!

היא אוחזת בכד מים ומסמנת אתו צלב על הרצפה.

דודה

מספיק עם הקללות. תמשיכי בעבודה שלך.

העוזרת יוצאת. נשמע קול צחוק. הדודה יוצאת.

מְנוּלָה 1

(נכנסת וסוגרת את השמשייה שלה) אי!

מְנוּלָה 2

(אותו דבר) אי, איזו קרירות!

מְנוּלָה 3

(אותו דבר) אֵי !

רוֹסִיטָה

(אותו דבר) על מי נאנחות
שלוש המְנוּלוֹת שלי, היפות ?

מְנוּלָה 1

על אף אחד.

מְנוּלָה 2

על הרוח.

מְנוּלָה 3

על אביר שמחזר אחרי.

רוֹסִיטָה

מי הַיְדִים שֶׁיִּלְקָטוּ
אֶת הָאֲנָחוֹת מִפִּיכָן ?

מְנוּלָה 1

הקיר.

מְנוּלָה 2

תמונה של מישהו.

מְנוּלָה 3

התחרה על הכרית שלי.

רוֹסִיטָה

גם אני רוצה להיאנח.
אֵי, חברות ! אֵי, מְנוּלוֹת שלי !

מְנוּלָה 1

מי ילקט את האנחות שלך ?

רוֹסִיטָה

שְׁתִּי עֵינִים

הַמְּאִירוֹת אֶת הָאֶפֶל,

שְׁרִיסִיהֶן הֵן גִּפְנִים

שֶׁם יֵשֶׁן לוֹ הַשְׁחַר.

שְׁתִּי עֵינִים שָׁגַם אִם שְׁחוּרוֹת הֵן

זוֹרְחוֹת בְּחֻשְׁכָּה כְּמוֹ פְּרָגִים.

מְנוּלָה 1

תקשרי את האנחה הזאת בסרט.

מְנוּלָה 2

אִי !

מְנוּלָה 3

את בת-מזל !

מְנוּלָה 1

בת-מזל !

רוֹסִיטָה

אל תרמו אותי,

שמעתי עליכן כבר כמה שמועות.

מְנוּלָה 1

שמועות הן פרחי חרדל.

מְנוּלָה 2

ומזמור הגלים.

רוֹסִיטָה
לספר לכן אותן ?

מְנוּלָה 1
כן, בבקשה !

מְנוּלָה 3
שמועות הן אבקנים ברוח.

רוֹסִיטָה
גִּרְנָדָה, רְחוּב אֱלֹוִיָּרָה,
שֵׁם גְּרוֹת הַמְּנוּלוֹת
שֶׁהוֹלְכוֹת לְאֶלְהֵמְבָרָה,
שְׁלוֹשׁ אוֹ אַרְבַּע נָשִׁים לְבָדֵן.
אֶחָת לְבוֹשָׁה יָרֵק,
שְׁנֵי אֲרָגְמָן,
וְשְׁלִישִׁית מְחוּדָה סְקוֹטִי
עִם סְרָטִים בְּמִתְנִיָּה.
הַצֶּמֶד בְּחִזִּית – אֲנָפוֹת,
הַנֶּעֱרָה מֵאֲחוֹר – יוֹנָה.
לְאֶרֶץ שְׂדֵרֹת הַצִּפְצָפוֹת
פּוֹרְשׁוֹת פְּנֵי מַלְמָלָה.
אִי, כַּמָּה אֶפְלָה הָאֶלְהֵמְבָרָה !
לְאֵן הוֹלְכוֹת הַנֶּעֱרוֹת
כְּשֶׁמְזַרְקָה וְנֹרֵד
נִמְוָגִים לָהֶם בְּאֶפֶל ?
אֵיזָה מֵאֲהָבִים יִפְגְּשׁוּ שָׁם ?
תַּחַת אֵיזָה הֶדֶס הֵן יִנּוּחוּ ?
יָדִיו שֶׁל מִי יִחַפְּנוּ
אֶת שְׁנֵי עֲגוּלֵי פְּרִיחִיָּה ?
אֵף אֶחָד לֹא הוֹלֵךְ אִתָּן, אֵף אֶחָד,
שְׁתֵּי אֲנָפוֹת וְיוֹנָה.
אֲבָל יֵשׁ בְּעוֹלָם אֲבִירִים

המסתתרים בסבך עלים.
 מכפת הקתדרלה
 נשמת נצנוץ אחרון,
 נסחף על רוח ערב.
 הקניל מרדים את שוריו,
 הדאורו את פּרפּריו.
 הלילה מגיע עמוס
 בְּהִרְי צִלָּיו.
 אחת חושפת את נעליה
 מתחת לאמרות תהרה.
 הבכירה פוערת את עיניה,
 הצעירה, כבחלום, מעפּעפּת.
 מי הן הנערות האלה
 עם השמלות הארכות
 וְהַחֲזָה המורם?
 למה הן מנפנפות מטפחות?
 לאן הן הולכות בשעות כאלה?
 גרנדה, רחוב אלוירה,
 שם גרות המנולות
 ההולכות לאלהמברה,
 שלוש או ארבע נשים לבדן.

מנולה 1

תני לשמועה לשגר את גליה
 במרחבי גרנדה כולה.

מנולה 2

יש לנו ארוס?

רוסיטה

לא, אין.

מְנוּלָה 2

להגיד עכשיו את האמת?

רוֹסִיטָה

כן, תגידי.

מְנוּלָה 3

את בגדי יום קלולותינו
עוֹטְרֵת מְלֻמָּלָה שֶׁל כְּפוֹר.

רוֹסִיטָה

אבל למה...

מְנוּלָה 1

אנחנו אוהבות ללכת בלילה.

רוֹסִיטָה

אבל איפה...

מְנוּלָה 2

דרך רחובות חשוכים.

מְנוּלָה 1

אֲנִי הוֹלֶכֶת לְאַלְהֵמְכָרָה
שְׁלוֹשׁ אוֹ אַרְבַּע נָשִׁים לְבֶדֶן.

מְנוּלָה 3

אי !

מְנוּלָה 2

שקט !

מְנוּלָה 3

למה ?

מְנוּלָה 2

אי !

מְנוּלָה 1

אי, לאף אחד אסור לשמוע !

רוֹסִיטָה

אֱלֹהֵי מִכְרָה,

יִסְמִין שֶׁל תּוֹגָה,

שֵׁם נָחָה הַלְבָנָה.

נכנסת העוזרת.

עוזרת

(בעצב רב) ילדה, דודה קוראת לך.

רוֹסִיטָה

בכית ?

עוזרת

(שולטת בעצמה) לא... זה רק ש... יש משהו ש...

רוֹסִיטָה

אל תפחיד אותי. מה קרה ?

היא יוצאת במהירות ומביטה בעוזרת. לאחר צאתה פורצת העוזרת בבכי שקט.

מְנוּלָה 1

(בקול רם) מה קורה ?

מְנוּלָה 2

ספרי לנו.

עוזרת

שקט !

מְנוּלָה 3

(ברכות) חדשות רעות ?

העוזרת מובילה אותן לדלת ומסתכלת לעבר הכיוון שממנו יצאה רוסיטה.

עוזרת

היא מספרת לה עכשיו !

הפוגה. כולן מקשיבות.

מְנוּלָה 1

רוסיטה בוכה. בואו נכנס.

עוזרת

בואו אתי. אני אספר לכן מה קרה. תשאירו אותה לבד עכשיו ! אתן יכולות לצאת משער הגן.

הן יוצאות. הבמה ריקה. פסנתר רחוק משמיע אטיווד של צ'רני. הפוגה. האחיינן נכנס, וכשהוא מגיע למרכז החדר הוא נעצר כי רוסיטה נכנסת. השניים מביטים זה בזה. האחיינן מתקרב. הוא אוחז אותה במותניה. היא משעינה את ראשה על כתפו.

רוסיטה

לְמָה עֵינַי הַבּוֹגְדָנִיּוֹת

הֶצִּיפוּ אֶת עֵינַי ?

לְמָה שָׁזְרוּ גִּידִיךְ

פְּרָחִים לְרֹאשִׁי ?

אִתָּה מוֹתִיר לְלִבִּי הַצָּעִיר

אֶת עֶצֶב הַזָּמִיר,

כִּי נִטְטָה אֶת אֶהָבִתִּי

למגדלור דמותך,
ועכשיו אתה קם והולך –
משאיר אותי
כמו נבל ללא מיתרים.

אחיין

אי, דודנית, אוצר שלי!
כמו זמיר בחרף
הכולא את שירי
את חִיכַת לַחֶסֶם את פִּיךָ
בפני הקור המדמה –
אין קור בפרדתי.
אך כשאחצה על ספינה את הים,
הלואי שמִימיו הקרים
יתנו לי נחמה,
שלזה רכה
שתצנן את רוחי
כשתאנה תאים לטרף אותי.

רוסיטה

לילה אחד, כששכבתי לישון
על מרפסת היסמין,
ראיתי שני שרפים יורדים
אל גרד מכה-אהבה.
צבעו הפך אדם בוחק,
לכן היה לפני כן.
כמו פרח רך
נשרו עליו,
פצועים מאהבה,
שרופים מנשיקה ראשונה.
כך אני, דודנית תמימה,
בתוככי גן הדסים
נתתי לרוח את כמיהתי,

למען את חורוני.
כמו צבי עדין, נמקד,
נשאתי את עיני וראיתי אותך –
מחטים רוטטות פלחו את לבי
ופצעים נפצרו בתוכי,
אדמים כמו שושנה.

אחיין

דודניתי, אחיך
ואשאף אל ביתי
בספינת פז מהירה
לבושה מפרש שמחה.
באור ובצל, ביום ובליל,
רק עליך אחשב ואחלם.

רוסיטה

אכל הרעל השוטף, אהובי,
את הנפש הנוטרת לבד
יארג עם אדמה וגלים
את תכריכי מותי.

אחיין

כשסוסי ילעם לאט
עשב רטוב מטל,
וערפל מהנהר
ילבין את גר הרוח,
כשהקיץ – אלים וגם –
יצבע את המישור באדום
והצנה תנעץ בי
מחטי כפור בוקות,
אז אומר לך, בפשטות:
אני מוכן למות בשבילך!

רוסיטה

אני כמִהָה לראות אותך שֵׁב
לעת ערב דרך גִּרְנֵדָה
כְּשֶׁהחֲשֵׁךְ כָּלוּ גְדוּשׁ מֶלַח
מִכְסוּפִים לְבָנִים אֶל הַיָּם.
מִטֵּעַ לִימוֹנִים צָהָב,
גֵּן יִסְמִין בְּלִי דָם,
מְכַשּׁוּלֵי אֲבָנִים
יַעֲמִדוּ בְּדֶרֶךְךָ.
וּנְרָדִים סוֹכְבִים כְּמַעֲרֻבּוֹלוֹת
יִמְלֵאוּ אֶת בֵּיתִי בְּטָרוֹף.
אִתָּה תִּחְזֹר ?

אחיין

כן, אִחְזֹר, אני אִחְזֹר !

רוסיטה

איזו יונה צָחָה
תִּבְשֹׁר לִי עַל חֲזֵרְתֶּךָ ?

אחיין

יוֹנָת הָאֲמוֹנָה שְׁלִי.

רוסיטה

אם כֵּן אֶרְקֵם לְשִׁנֵּינוּ
סְדִינִים צָחוּרִים כְּשֶׁלֶג.

אחיין

בְּשֵׁם יְהוֹמֵי הַדְּמָעוֹת שֶׁל הָאֵל
וְהַצִּפְרָן הָאֵדָם הַפּוֹרֵחַ מִצִּלְעוֹ,
אני נִשְׁכָּע לְךָ שְׁאִחְזֹר.

רוסיטה

שלום, בן-דוד !

אחיין

בת-דודתי, שלום !

הם מתחבקים. הפסנתר נשמע מרחוק. אחיין יוצא. רוסיטה נשארת בוכה. הדוד נכנס וחוצה את הבמה לעבר החממה. כשרוסיטה מבחינה בדוד, היא לוקחת את ספר הוורדים, המונח בהישג ידה.

דוד

מה עשית ?

רוסיטה

שום דבר.

דוד

קראת ?

רוסיטה

כן.

הדוד יוצא. רוסיטה קוראת בקול רם מהספר.

רוסיטה

בבקר, כְּשֶׁנִּפְתַּח,

צָבְעוּ אָדָם כָּדָם.

הטל נִרְתַּע מִמֶּנּוּ —

חוֹשֵׁשׁ לְהַכּוֹת.

בְּצִהָרִים, פְּתוּחַ כָּלוּ,

קִשָּׁה הוּא כָמוֹ אֶלְמוֹג.

מִי זֶה מְצִיץ מֵהַחֲלוֹן ?

זֹאת הַשָּׁמֶשׁ הַכְמָהָה

לְרֹאוֹת אֶת זֵיו-פָּנָיו.

כְּשֶׁעַל הָעֲנָפִים
נוֹחַתוֹת צְפוּרִים
וּמִתְחִילוֹת לְשִׁיר,
וְעָרֵב פֹּרֵעַ מְעַלֶּה
עַל סִגְלִיּוֹת הַיָּם,
הוּא מַלְבִּין כְּלָבָן הַמָּלַח
בְּדַמְעָה קְרוּשָׁה עַל לְחִי.
וּכְשֶׁנוֹשֵׁף הַלַּיְלָה
בְּסֶהַר הַיָּרֵחַ,
וְהַכּוֹכָבִים מְגִיחִים
וְהַרוֹחוֹת מְסַתְּלָקוֹת,
אֲזַי, עַל קֶצֶה הָאֶפְלָה,
מִתְחִילִים עָלָיו לִנְשֹׁר.

מערכה שנייה

הסלון בבית של דוניה רוסיטה. ברקע אפשר לראות את הגן.

מר X

אז תמיד אהיה בן המאה הזאת.

דוד

המאה החדשה הזאת תהיה מאה חומרנית.

מר X

אבל הרבה יותר מתקדמת מהקודמת. חבר שלי ממדריד, מר לוֹנְגוֹרְיָה, קנה לפני זמן קצר מכונית שאפשר להשתולל אתה במהירות המדהימה של שלושים קילומטרים לשעה. והשאה הפרסי – דרך אגב, אדם מקסים – קנה לעצמו מכונית מדגם פְּנֶהֶרְד-לֶבְסוֹר עם מנוע בן עשרים וארבעה כוחות-סוס.

דוד

ואני אומר: לאן כולם ממהרים כל-כך? ראית מה קרה בראלי של פריס-מדריד. הם נאלצו להפסיק אותו כי כל המתחרים הרגו את עצמם לפני שהגיעו לבורדו.

מר X

הרוזן זֶפְרוֹנְסְקִי נהרג באותה תאונה, ומרסל רָנוּ, או רָנוּל – כמו שנהוג לבטא את זה – נהרג גם הוא באותה תאונה. שניהם מרטיירים של המדע! שניהם יוכתרו כקדושים ביום שבו תזרח הדת של הפוֹזִיטִיבִּיזְם! הכרתי היטב את רנו. מרסל המסכן!

דוד

לא תשכנע אותי לעולם.

הוא יושב.

מר X

(רגל אחת על הכסא ומשחק במקלו) אני אוכל לעשות את זה בקלות! אף שפרופסור לכלכלה מדינית אינו יכול לנהל שיחה רצינית עם מגדל ורדים. עם זאת, היום ובתקופה הזאת, הרשה לי לומר לך, אין מקום לגישות קוויאטיסטיות או לרעיונות אובסקוראנטיים. היום הדרך מותווית על-ידי אנשים כגון ג'ן פֶּטִיסֶט סִי או סֶה – כמו שנהוג לבטא את זה – או הרוזן ליאו טולסטוה, טולסטוי בהגייה עממית, אדם שכתבתו אלגנטית בצורתה באותה מידה שהיא מעמיקה בתוכן. הנטייה שלי היא לפוליס חיה. אני לא מצדד ב-Natura naturata.

דוד

כל אחד מאתנו חי את היום-יום שלו בדרך הטובה ביותר שהוא יכול או יודע.

מר X

ללא ספק. אבל כדור-הארץ הוא כוכב בינוני מאוד, זה ידוע. כן, צריך לעשות מאמץ קל למען הציביליזציה. אילו סֶנְטוּס דוּמוֹנֶט, במקום ללמוד מטאורולוגיה משווה, היה מקדיש את עצמו לטיפוח ורדים, הכדור הפורח היה עדיין בחיקו של ברהמה.

דוד

(פגוע) גם בוטניקה היא מדע.

מר X

(בזלזול) כן, אבל קצת מעשי מדי... כדי ללמוד את המיצים של הקחוון הריחני או של הריבס או כלנית הענק, או כדי ללמוד את עוצמת הנרקוטיות של תפוח הקוצים.

דוד

(בתמימות) הצמחים האלה מעניינים אותך?

מר X

אין לי ניסיון מקיף איתם. אתה מבין, אותי מעניינת התרבות הכללית, וזה כבר עניין שונה לגמרי. Voila! (הפוגה) ו... אָה... רוֹסִיטָה?

דוד

רוֹסִיטָה? (הפוגה. בקול רם) רוֹסִיטָה!

קול

(מבפנים) היא לא נמצאת.

מר X

חבל.

דוד

כן, גם לי. היום זה היום של הקדוש שלה, אז היא בטח הלכה לכנסייה לשנן את ארבעים הקלדרו שלה.

מר X

תן לה בשמי את התליון הזה. זהו מגדל אייפל עשוי צדף, עם שתי יונים מתחת שנושאות במקור שלהן את גלגל התעשייה.

דוד

היא תשמח מאוד.

מר X

כמעט הבאתי לה תותח כסף קטן שמבעד ללוע שלו אפשר לראות את הבתולה מלורד, או לורדס, או אבזם לחגורה מעוצב בצורת נחש וארבע שפיריות, אבל בחרתי בראשון כי הוא עשוי בטוב-טעם.

דוד

תודה.

מר X

אני מוקסם מהאירוח הנדיב שלך.

דוד

תודה.

מר X

מסור לאשתך איחולים חמים ממני.

דוד

תודה רבה.

מר X

מסור לאחיינית הקטנה והמקסימה שלך את איחוליי החמים. אני מאחל לה מזל טוב ביום החג של הקדוש שלה.

דוד

אלף תודות.

מר X

ראה בי בבקשה את עבדך הנאמן.

דוד

מליון תודות.

מר X

אני חוזר ואומר...

דוד

תודה, תודה, תודה.

מר X

להתראות בכל זמן.

הוא יוצא.

דוד

(צועק לעברו) תודה, תודה, תודה.

עוזרת

(נכנסת וצוחקת) אני לא יודעת איך יש לך סבלנות. הבית הזה עוד יתפוצץ יום אחד בגלל האדון הזה, והשני – דון קונפוציוס מונטס דה אוקה.

דוד

אמרתי לך: אני לא אוהב שאת מצותתת לשיחות שלנו.

עוזרת

זה מה שנקרא כפיות-טובה! עמדתי מאחורי הדלת, נכון, אבל לא כדי לשמוע, אלא כדי להחזיק הפוך את המטאטא בשביל שהאדון יסתלק לו.

דודה

(נכנסת) הוא הלך?

דוד

כן.

יוצא.

עוזרת

גם הוא מחזר של רוסיטה?

דודה

למה את מדברת על מחזרים? את לא מכירה את רוסיטה!

עוזרת

אבל אני מכירה את המחזרים.

דודה

האחיינית שלי מאורסת.

עוזרת

אל תגרמי לי להגיד את זה, אל תגרמי לי להגיד את זה, אל תגרמי לי להגיד את זה. אל תגרמי לי להגיד את זה.

דודה

אז תשתקי.

עוזרת

תגדי, נראה לך נכון שגבר נוסע ועוזב לחמש-עשרה שנה אישה שהיא הדובדבן שבקצפת? היא צריכה להתחתן. הידיים כואבות לי מרוב אחסון של מפות תחרה ממרסי וכלי מיטה מקושטים ומפיות שולחן ומצעים רקומים בפרחים. עכשיו הזמן להשתמש בהם, לשפשף אותם, אבל היא לא תופסת איך שהזמן עובר. השערות שלה יהיו לבנות והיא עוד תמשיך להשחיל סרטים מסטין בקפלים של החלוק שהיא תלבש בירח הדבש שלה.

דודה

אבל למה את מתערכת בדברים שלא שייכים לך?

עוזרת

(בהפתעה) אני לא מתערכת. אני מעורבת!

דודה

אני בטוחה שהיא מאושרת.

עוזרת

זה רק נדמה לה. אתמול הייתי צריכה לעמוד אתה כל היום ליד הכניסה של הקרקס כי היא התעקשה שאחד מהלוליינים דומה לבן-דוד שלה.

דודה

והוא היה דומה לו?

עוזרת

הוא היה יפה בדיוק כמו כומר צעיר שאומר את המיסה הראשונה שלו. אבל בן-אחיך יכול רק לחלום שתהיה לו אותה גזרה, אותו צוואר לבן, אותו שפם. הם בכלל לא דומים. במשפחה שלך אין אף גבר יפה.

דודה

תודה על המחמאה.

עוזרת

כולם נמוכים ועם כתפיים נפולות קצת.

דודה

נו, באמת !

עוזרת

זאת האמת, גברת. מה שקרה זה שהלוליין מצא חן בעיני רוֹסִיטָה. האמת היא שגם בעיני הוא מצא חן, והוא היה מוצא חן גם בעינייך. אבל היא מייחסת את הכול לארוס שלה. לפעמים מתחשק לי לזרוק עליה נעל בראש. אם היא תמשיך לבהות בשמיים יהיו לה עיני עגל.

דודה

טוב, עד כאן ! ליצן יכול לדבר, אבל לא לנבוח.

עוזרת

אל תגידי לי שאני לא אוהבת אותה.

דודה

לפעמים אני חושבת שלא.

עוזרת

הייתי חוסכת לחם מהפה שלי, דם מהעורקים שלי, אם היא הייתה רוצה אותם.

דודה

(בלהט) צבועה נוטפת דבש ! מילים מילים !

עוזרת

(בלהט) ומעשים ! אני הוכחתי את זה ! במעשים שלי ! אני אוהבת אותה יותר ממך !

דודה

זה שקר !

עוזרת

(בלהט) זאת האמת !

דודה

אל תרימי עלי את הקול !

עוזרת

(צועקת) למה את חושבת שאלוהים נתן לי לשון ?

דודה

תשתקי, חסרת חינוך !

עוזרת

ארבעים שנה אני אתך.

דודה

(על סף דמעות) את מפורטרת !

עוזרת

(צועקת) תודה לאל, אני לא אראה אותך יותר !

דודה

(בוכה) צאי מהבית ! מיד !

עוזרת

(פורצת בדמעות) אני יוצאת !

היא הולכת בבכי לכיוון הדלת. כשהיא יוצאת, נופל לה משהו. שתיהן בוכות. הפוגה.

דודה

(מיבשת את דמעותיה. ברכות) מה הפלת ?

עוזרת

(עדיין בוכה) מעמד למד-חום, בסגנון המאה השמונה-עשרה, צרפתי...

דודה

באמת ?

עוזרת

כן, גברת.

שתיהן בוכות.

דודה

אני יכולה לראות את זה ?

עוזרת

זה לרוסיטה, ליום של הקדוש שלה.

היא ניגשת אל הדודה.

דודה

(מקנחת את האף) איזה מתוק !

עוזרת

(בדמעות) יש לו בסיס מקטיפה, ובאמצע יש מעיין שעשוי מקונכיות אמיתיות. מעל המעיין יש סוכת תיל עם ורדים ירוקים, את רואה ? המים באגן הם גוש של קשקשים כחולים והזרם של המים הוא המד-חום בעצמו. פה ושם פזורות בריכות, צבועות בצבע שמן, וזמיר מצופה זהב שותה מהן. רציתי אחד שאפשר לסובב אותו ככה שישיר, אבל זה לא אפשרי.

דודה

לא, זה לא אפשרי.

עוזרת

אבל הוא לא צריך לשיר. יש לנו בגן ציפורים אמיתיות.

דודה

זה נכון. (הפוגה) למה עשית את כל זה ?

עוזרת

(בוכה) אני אתן לרוסיטה את כל מה שיש לי !

דודה

את אוהבת אותה יותר מכולם !

עוזרת

אבל לא כמוך.

דודה

לא. נתת לה את הדם שלך.

עוזרת

את הקרבת בשבילה את החיים שלך.

דודה

אני עשיתי את זה מתוך חובה, אבל את מרצון, מכול הלב.

עוזרת

(בקול רם) אל תגידי את זה !

דודה

הוכחת שאת אוהבת אותה יותר מכולם.

עוזרת

עשיתי מה שכל אחד אחר היה עושה במצב שלי. אני משרתת. את משלמת לי ואני משרתת אותך.

דודה

תמיד התייחסנו אלייך כמו אחת מהמשפחה.

עוזרת

משרתת ענייה. אני נותנת את מה שיש לי, זה הכול.

דודה

את רוצה לומר לי שזהו, בזה הכול מסתכם ?

עוזרת

מה ? אני יותר מזה ?

דודה

(נרגזת) איך את יכולה לדבר ככה ? אני הולכת כדי שלא אצטרך לשמוע אותך.

עוזרת

(נרגזת) גם אני.

הן יוצאות במהירות, כל אחת דרך דלת אחרת. כשהדודה יוצאת היא נתקלת בדוד.

דוד

מרוכב שאתן נמצאות יחד, התחרה הכי רכה נראית לכן כמו קוץ.

דודה

כי היא תמיד רוצה שהדברים יתנהלו בדרך שלה.

דוד

בלי הסברים, אני יודע את זה בעל-פה... בכל זאת, את לא יכולה להסתדר בלעדיה. אתמול שמעתי איך נתת לה תיאור מקיף, עד הפרט האחרון, של חשבון הבנק שלנו. את לא יודעת את המקום שלך. לא נראה לי שזה נושא אידיאלי לשיחה עם משרתת.

דודה

היא לא משרתת.

דוד

(ברכות) בסדר, בסדר. אני לא רוצה להתווכח אתך.

דודה

אתה מתכוון שאי-אפשר לדבר איתי ?

דוד

אפשר, אבל אני מעדיף לשתוק.

דודה

אפילו שאתה כועס עלי בתוכך?

דוד

למה להגיד משהו בשלב הזה של החיים שלנו? כדי למנוע ויכוח, עדיף לי להציע בעצמי את המיטה שלי, לנקות בעצמי את החליפות שלי ולהחליף בעצמי את השטיחים בחדר שלי.

דודה

אתה יודע, זה לא הוגן להחשיב את עצמך לאדם עליון שלא משרתים אותו כמו שצריך, כשכל מה שקורה בבית הזה כפוף לנוחות שלך ולהעדפות שלך.

דוד

(ברכות) להפך, יקירתי.

דודה

(ברצינות) אני מתכוונת למה שאני אומרת. במקום לרקום תחרה אני גוזמת צמחים. מה אתה עושה בשבילי?

דוד

תסלחי לי. מגיע רגע שבו אנשים, שחיים יחד הרבה שנים, מחפשים תירוצים בדברים הכי קטנים כדי להתפלש במצבי-רוח רעים ורגשנות. זאת הדרך שלהם להכניס קצת פלפל במשהו שכבר מת לגמרי. כשהיינו בני עשרים לא היו לנו שיחות כאלה.

דודה

לא, כשהיינו בני עשרים החלונות רעדו...

דוד

והקור היה משחק ילדים.

רוֹסִיטָה מופיעה. היא באה לבושה בוורוד. הסגנון השתנה מהשרוולים הנפוחים של 1900. החצאית שלה דומה לפעמון. היא חוצה את הבמה במהירות עם זוג מספריים בידה. עוצרת במרכז הבמה.

רוֹסִיטָה

הדוור הגיע ?

דוד

הוא הגיע ?

דודה

לא יודעת. (בקול רם) הדוור הגיע ? (הפוגה) לא, עדיין לא.

רוֹסִיטָה

הוא תמיד עובר כאן בשעה הזאת.

דוד

הוא כבר היה צריך להיות פה.

דודה

הרבה פעמים הוא מתעכב.

רוֹסִיטָה

אתמול ראיתי אותו משחק "קלאס" עם שלושה ילדים, וכל המכתבים היו על הרצפה.

דודה

הוא יבוא.

רוֹסִיטָה

תקראו לי כשהוא יבוא.

היא מתכוננת לצאת במהירות.

דוד

לאן את הולכת עם המספריים האלה?

רוֹסִיטָה

לקטוף כמה ורדים.

דוד

(לא מאמין) מה? מי נתן לך רשות?

דודה

אני. היום זה היום של הקדוש שלה.

רוֹסִיטָה

אני רוצה לשים כמה באדניות ובכד בחדר הכניסה.

דוד

כל פעם שאתן קוטפות ורד, זה כמו שאתן כורתות לי אצבע. זה לא חשוב, אני יודע. (מסתכל על אשתו) טוב, אני לא רוצה להתווכח. אני יודע שהם לא חיים הרבה זמן. (העוזרת נכנסת) ככה אומרים גם בוואלס הוורדים, אחד השירים המודרניים האהובים עליי, אבל אני הופך להיות עצוב כשאני רואה את הוורדים בתוך כדים.

הוא יוצא.

רוֹסִיטָה

(לעוזרת) הדוור הגיע?

עוזרת

הדבר הטוב היחיד שוורדים יכולים לעשות זה לייפות את החדרים.

רוֹסִיטָה

(נרגזת) שאלתי אותך אם הדוור הגיע.

עוזרת

(נרגזת) אני מסתירה את המכתבים כשהם מגיעים ?

דודה

לכי ותקטפי את הפרחים.

רוֹסִיטָה

בכל דבר בבית הזה יש טיפה של מרירות.

עוזרת

נכון, בכל פינה אפשר למצוא בקבוקון של ארסניק.

יוצאת.

דודה

את מאושרת ?

רוֹסִיטָה

אני לא יודעת.

דודה

למה את מתכוונת ?

רוֹסִיטָה

כשאני לא רואה אנשים אני מאושרת, אבל בגלל שאני נאלצת לראות אותם...

דודה

נאלצת ? אני לא אוהבת איך שאת חיה ! הארוס שלך לא רוצה שתבזיזי את כל החיים שלך בבית. במכתבים שלו הוא תמיד אומר לי שאת חייבת לצאת.

רוֹסִיטָה

אבל בחוץ אני רואה איך הזמן עובר, ואני לא רוצה שהחלומות שלי יתפרקו. בנו עוד בית חדש בכיכר הקטנה. אני לא רוצה לדעת שהזמן עובר.

דודה

אבל הוא עובר ! אלף פעמים אמרתי לך לכתוב לו שאת לא מחכה לו יותר, שאת צריכה להתחתן כאן עם מישהו אחר. את בחורה מלאת חיים. תאמיני לי, אני יודעת. הרבה גברים מאוהבים בך, צעירים ומבוגרים.

רוֹסִיטָה

דודה, את לא מבינה. לרגש שלי אליו יש שורשים עמוקים עמוקים. אם לא הייתי רואה אנשים, הייתי מאמינה שרק שבוע עבר מאז שנסע. אני מחכה לו כאילו זה עדיין היום הראשון. בכל מקרה, מה זאת שנה אחת, או שנתיים, או חמש ? (פעמון מצלצל) הדואר.

דודה

מעניין מה הוא שלח לך.

עוזרת

(נכנסת) הבתולות הזקנות כאן, שלוש התפלצות.

דודה

מריה הקדושה !

רוֹסִיטָה

תכניסי אותן.

עוזרת

האימא ושלוש הבנות ! מתלבשות אוהו, אבל מזנקות על כל פירור לחם. הייתי נותנת להן מכה אחת טובה ב... כן, זה מה שהייתי נותנת להן !

היא יוצאת. נכנסות הבנות הלבושות בפומפוזיות וולגרית ואמן. שלוש הרווקות חובשות כובעים עצומים עם נוצות חסרות-טעם, שמלות מגוחכות, כפפות עד המרפקים עם צמידים עליהן, ומניפות המשתלשלות משרשראות גדולות. האם לובשת שמלה שחורה מהוהה וכובע עם סרטים ארגמניים ישנים.

אָם

מזל טוב !

הן מתנשקות.

רוֹסִיָּטָה

תודה. (מתנשקת עם הרווקות וקוראת בשמן:)
Amor! Caridad! Clemencia! [אהבה! חסד! נדיבות!]

רווקה 1

מזל טוב!

רווקה 2

מזל טוב!

רווקה 3

מזל טוב!

דודה

(לאם) איך הרגליים שלך?

אם

כל יום יותר גרוע. אם זה לא היה בשביל הילדות האלה, לא הייתי יוצאת מהבית.

דודה

ניסית למרוח עליהן לבנדר?

רווקה 1

כל לילה.

רווקה 2

וחליטת חלמית.

דודה

זה מרפא את כל הרומטיזמים.

הפוגה.

אם

מה שלום בעלך ?

דודה

בסדר גמור, תודה.

הפוגה.

אם

עדיין עם הוורדים שלו ?

דודה

עדיין עם הוורדים שלו.

רווקה 3

פרחים זה דבר כל כך יפה !

רווקה 2

יש לנו בעציץ ורד פרנסיסקו הקדוש.

רוסיטה

אבל לוורד פרנסיסקו הקדוש אין ריח.

רווקה 1

מעט מאוד.

אם

הפרח שלי הוא הפילדלפוס. מריח כמו ניצת התפוז.

רווקה 3

גם הסיגליות יפות מאוד.

הפוגה.

אם

בנות, הבאתן את הכרטיס?

רווקה 3

כן. הנה, זו ילדה קטנה לבושה ורוד, ו – את רואה? – היא גם מד-לחות. הנזיר עם הכיפה נפוץ עכשיו יותר מדי. החצאית של הילדה עשויה מנייר דקיק והיא נפתחת או נסגרת בהתאם ללחות.

רוֹסִיטָה (קוראת)

בְּקֶר אֶחָד בְּנִיר

פָּצַח זְמִיר בְּשִׁיר.

זֶהוּ נֶסֶח הַזְמֶרָה:

”רוֹסִיטָה מְעֵלָה.”

לא הייתן צריכות.

דודה

ממש בטוב טעם!

אם

טעם לא חסר לי, מה שחסר לי זה כסף!

רווקה 1

אמא!

רווקה 2

אמא!

רווקה 3

אמא!

אם

בנות, אני יכולה לדבר כאן בחופשיות. אף אחד לא שומע אותנו. (לדודה) את יודעת מצוין: מאז שאיבדתי את בעלי המסכן, עשיתי נסים ונפלאות כדי להסתדר עם הפנסיה שהוא השאיר לנו.

אני עדיין שומעת את האבא של הבנות האלה, את האיש הנדיב והאבירי הזה. הוא היה אומר לי, "הנריקטה, תבזבזי, תבזבזי, אני מרוויח עכשיו מעל הראש!" נו, היו זמנים. בכל זאת, למרות הכול, הצלחנו לשמור על המעמד שלנו בחברה. איזה צרות עברתי, גברת, כדי שהבנות ימשיכו ללכת עם כובעים. כמה דמעות. כמה מאמצים בשביל סרט או קשת לשיער! הנוצות והחוטים האלה עלו לי לילות על לילות בלי שינה!

רווקה 3

אמא!

אם

זאת האמת, מתוקה שלי. אנחנו לא יכולות להרשות לעצמנו אפילו חריגה קטנה מהתקציב. הרבה פעמים אני שואלת אותן: "ילדות, מה אתן רוצות, ביצים לארוחת צהריים או כסאות בטיילת?" ושלושתן עונות לי במקהלה – "כסאות."

רווקה 3

אמא, די. כל גרנדה יודעת את זה.

אם

תגובה טבעית, אבל מה כבר הן יכולות להגיד? וככה אנחנו אוכלות לנו תפוחי אדמה או ענבים, אבל לא מוותרות על שכמיה מונגולית או על שמשיה מצוירת או על חולצה ממלמלה. אין אפשרות אחרת. אבל זה עולה לי בבריאות, והעיניים שלי מתמלאות דמעות כשאני רואה אותן מתחרות בבחורות עם הכסף.

רווקה 2

רוסיטה, את הולכת היום לטיילת?

רוסיטה

לא.

רווקה 3

אנחנו תמיד מצטרפות שם לבנות של פונסה דה ליאון, או של הרסטי, או לבנות של הברונית של סנטה מתילדה. הקצפת של גרנדה.

אם

ברור. הן למדו יחד במנזר Porta Coeli [פורטה צ'לי].

הפוגה.

דודה

(קמה) אתן חייבות לטעום משהו.

כולן קמות.

אם

אף אחת לא יכולה להתחרות בפשטידות ובעוגות שלך.

רווקה 1

(לרוסיטה) יש חדשות?

רוסיטה

המכתב האחרון מרמז על משהו חשוב. נחכה ונראה מה יביא המכתב הבא.

רווקה 3

גמרת את הסט של התחרה הולנדינית?

רוסיטה

כן. ועוד סט, עם פרפרי משי.

רווקה 2

ביום שתתחתני תהיה לך הנדוניה הכי משגעת בעולם.

רוסיטה

אי, אני חושבת שזה מעט מדי. אומרים שגברים מתעייפים מבחורה אם הם רואים אותה לבושה תמיד אותו דבר.

עוזרת

(נכנסת) הגיעו הבנות של אִיִּלָּה, הצלם.

דודה

את מתכוונת, העלמות דה אִיִּלָּה.

עוזרת

הנה הגיעו העלמות המפוארות והמרוממות של אִיִּלָּה, הצלם של הוד מלכותו מלך ספרד, זוכה מדליית הזהב בתערוכת מדריד !

יוצאת.

דודה

צריך להתייחס אליה בסבלנות. אבל לפעמים היא עולה לי על העצבים. משרתות זה דבר בלתי נסבל !

הרווקות בוחנות עם רוֹסִיטָה כמה בדים.

אם

וחצוף ! יש לי בחורה שמנקה לנו את הדירה אחרי הצהריים. היא הרוויחה מה שהן תמיד מרוויחות: פזטה לחודש ושאריות אוכל, שזה יפה מאוד לזמנים כאלה. טוב, אתמול היא באה אלי פתאום בדרישה להגדיל לה את המשכורת לחמש פזטות. אני פשוט לא יכולה לעמוד בזה !

דודה

אני לא יודעת איפה כל זה ייגמר.

בנות אִיִּלָּה נכנסות ומברכות את רוֹסִיטָה בעליזות. הן לבושות בהידור ובסגנון המופרז של התקופה.

רוֹסִיטָה

אתן מכירות ?

אִיִּלָּה 1

רק במרָאָה.

רוֹסִיטָה

העלמות דה אִיֹלָה, הגברת והעלמות דה אָסְקֶרפִּינִי.

אִיֹלָה 2

ראינו אותן יושבות בכיסאות שלהן בטיילת.

הן מנסות להסתיר את צחוקן.

רוֹסִיטָה

שבו בבקשה.

הרווקות יושבות.

דודה

(לבנות אִיֹלָה) תרצו משהו לטעום ?

אִיֹלָה 2

לא, תודה. אכלנו לפני שבאנו. האמת, אכלתי ארבע ביצים עם רוטב עגבניות וכמעט לא יכולתי לקום מהכסא.

אִיֹלָה 1

היא כזאת מצחיקולה !

הן צוחקות. הפוגה. בנות אִיֹלָה ממשיכות בצחוק לא מרוסן שסוּחַף את רוֹסִיטָה. רוֹסִיטָה מנסה להתאפק. הרווקות ואמן רציניות. הפוגה.

דודה

יצורים מטופשים !

אם

נעורים !

דודה

אי, איזה תקופה מאושרת !

רוֹסִיטָה

(מסתובבת בבמה כאילו מסדרת דברים במקומם) בבקשה, תהיו בשקט.

הן נרגעות.

דודה

(לרווקה 3) מה עם הפסנתר שלך?

רווקה 3

אני מתאמנת מעט עכשיו. יש לי כל-כך הרבה תפירה לעשות.

רוֹסִיטָה

כבר מזמן לא שמעתי אותך מנגנת.

אם

אם זה לא היה תלוי בי, האצבעות שלה היו מתאבנות. אבל אני תמיד אומרת לה: "תתאמני! תתאמני!"

רווקה 2

מאז שאבא מת אין לה חשק לנגן. הוא כל-כך אהב לשמוע אותה!

רווקה 3

אני זוכרת שלפעמים הוא התרגש עד דמעות.

רווקה 1

כשהיא ניגנה את הטרנטלה של פופר.

רווקה 2

ואת "תפילת הבתולה".

אם

היה לו לב גדול, לאיש הזה!

בנות אִילָה שריסנו את צחוקן, פותחות עכשיו בפרצי צחוק סוערים. רוֹסִיטָה, עם גב לרווקות, צוחקת איתן אבל מרסנת את צחוקה.

דודה

איזה ילדות אתן !

אִילָה 1

אנחנו צוחקות, כי בדיוק לפני שבאנו...

אִילָה 2

היא החליקה וכמעט עשתה סלטה...

אִילָה 1

ואני...

הן צוחקות. הרווקות מחייכות חיוך קלוש טבול בהבעה דאוגה ועצובה.

אם

כדאי שגלך.

דודה

בשום אופן.

רוֹסִיטָה

(לכולם) טוב, בואו נחגוג את זה שלא נפלת. (לעוזרת) תביאי לנו את הממתקים של סנטה קתרינה.

רווקה 3

אי, איזה מרציפן טעים !

אם

בשנה שעברה קיבלנו חצי קילו מהם.

העוזרת מגיעה עם הממתקים.

עוזרת

פינוק מיוחד לאנשים מיוחדים. (לרוסיטה) הדוור בדרך לפה.

רוסיטה

חכי לו בדלת.

אִיֶּלָה 1

אני לא רוצה לאכול. אני מעדיפה כוסית פסטיס.

אִיֶּלָה 2

הייתי מעדיפה מיץ ענבים.

רוסיטה

(לאִיֶּלָה 1) את אוהבת לשתות, נכון?

אִיֶּלָה 1

כשהייתי בת שש הייתי באה לפה והארוס של רוסיטה הרגיל אותי לשתות פסטיס. את זוכרת, רוסיטה?

רוסיטה

(רצינית) לא!

אִיֶּלָה 2

רוסיטה והארוס שלה לימדו אותי את האלף-בית... לפני כמה שנים זה היה?

דודה

חמש-עשרה.

אִיֶּלָה 1

אני בקושי בקושי זוכרת איך נראה הארוס שלך.

אִילָה 2

לא הייתה לו צלקת על השפה ?

רוֹסִיטָה

צלקת ? דודה, הייתה לו צלקת ?

דודה

את לא זוכרת, יקירתי ? זה היה הדבר היחיד שפגע קצת במראה שלו.

רוֹסִיטָה

זאת לא הייתה צלקת. זאת הייתה כווייה, סימן אדום קטן. צלקות עמוקות יותר.

אִילָה 1

הייתי רוצה שרוֹסִיטָה תתחתן !

רוֹסִיטָה

אלוהים ישמור !

אִילָה 2

בלי שטויות. גם אני !

רוֹסִיטָה

למה ?

אִילָה 1

כדי שנוכל ללכת לחתונה. ברגע שאני אוכל, אני מיד מתחתנת.

דודה

נר, באמת !

אִילָה 1

אני אתחתן עם כל אחד, רק לא להישאר בתולה זקנה !

אִילָה 2

בדיוק !

דודה

(לאם) מה את חושבת ?

אִילָה 1

אי ! בגלל זה אני חברה של רוֹסִיטָה, כי יש לה ארוס ! נשים בלי ארוס הן חיוורות, דהות, אכולות מבפנים, וכולן... (מסתכלת על הרווקות) טוב, לא כולן, חלק מהן... בכל מקרה, כולן רותחות מתסכול !

דודה

זהו, מספיק !

אם

אל תשימי לב.

רווקה 1

יש הרבה שלא מתחתנות כי הן לא רוצות.

אִילָה 2

אני לא מאמינה !

רווקה 1

(בהדגשה) אני, במקרה, יודעת שזה נכון.

אִילָה 2

בחזרה שלא רוצה להתחתן לא מתאפרת, לא מנפחת את החזייה, ולא יושבת במרפסת כל היום וכל הלילה להסתכל על האנשים !

רווקה 2

אולי היא סתם רוצה לנשום קצת אוויר !

רוֹסִיטָה

איזה שיחה ילדותית !

הן צוחקות צחוק מאולץ.

דודה

טוב, אולי נשמע קצת מוזיקה ?

אם

קדימה, מתוקה.

רווקה 3

(קמה) אבל מה אני אנגן ?

אִילָה 2

נגני את "וִינָה פֶּרְסְקוֹאָלוֹ" !

רווקה 2

את הברקרולה מתוך "הפריגטה נומִנְסִיָה".

רוֹסִיטָה

למה לא אָת "מה אומרים הפרחים" ?

אם

כן, "מה אומרים הפרחים" ! (לדודה) עוד לא שמעת איך היא מבצעת את זה ! היא מדקלמת ומנגנת ביחד. מקסים !

רווקה 3

אני גם יכולה לדקלם : "הסנוניות האפלות תשובנה, לקנן במרפסתך".

אִילָה 1

זה עצוב מדי.

רווקה 1

גם דברים עצובים הם יפים.

דודה

קדימה ! קדימה !

רווקה 3 (על הפסנתר)

אמא, קחי אותי לשדות
שעה שהשחר מפציע,
לראות את הפרחים נפתחים
ואת הענפים רוחשים.
אלף פרחים לוחשים
אלף דברים לאלף נשים,
נשים מכות-אהבה...
והמעין מספר ספור
שזמרים שומרים בסוד.

רוסיטה

כבר נפתח הנרד
באור השחר העולה.
אדמוני כשני דמו הרך
עד כי ברח ממנו הטל.
פה לוחט על גבעולו
עד כי הרוח עצמה נכונה.
פה תמיר הוא ! פה זוהר !
פתוח היה לרוחה !

רווקה 3

"עיני מונחות רק עליך,"
לוחש עקץ-העקרב.
"לא אהב אותך לעולם,"
אומר פרח הריחן.
הסגלית "אני בישנית".

הַנֶּגֶד הַלָּבֵן "אֲנִי קָר".
הַיִּסְמִין אוֹמֵר "הָאֶמֶן בִּי".
"אֲנִי לוֹהֵט", זוֹעֵק הַצִּפּוֹרֵן.

רווקה 2

הַיְקִינְתוֹן פְּרוֹשׁוֹ מְרִירוֹת,
הַפְּסִיפְלוֹרָה כָּאֵב.

רווקה 1

תְּרִדֵּל הַשָּׂדֶה הוּא בּוֹז,
הַשׁוֹשְׁנָה – תִּקְנָה נִצְחִית.

דודה

אוֹמֶרֶת הַגֶּרְדִּינָה "אֲנִי חִבֵּרָה שְׁלֶךְ".
הַפְּסִיפְלוֹרָה "אֲנִי בּוֹטַחַת בָּךְ".
הַיַּעֲרָה מַשְׁרָה שְׁנָה עַל עֵינֶיהָ,
יָרוֹק-עַד הוֹרֵג אוֹתָךְ.

אם

יָרוֹק-עַד פָּרַחוּ שְׁל הַמָּוֶת,
פָּרַחַם שְׁל יָדִים שְׁלוֹבוֹת.
כְּמָה נָאָה מֵרֶאֶךְ
כְּשֵׁרוֹת רָכָה בּוֹכָה
עַל הַזֶּר הַקָּלוֹעַ מִמֶּךְ.

רוסיטה

הַנֶּגֶד נִפְתַּח עִם שַׁחַר,
אֶךְ כְּבָר אַחֵר-הַצִּהָרִים,
וְהַרְחַשׁ הָעֶצּוֹב שְׁל הַשִּׁלָּג
כּוֹפֵף אֶת עֲנָפוֹ.
כְּשִׁירְדָה אֶפְלָה,
כְּשִׁשׁוֹר הַזָּמִיר,
הַפֶּךְ חוֹר, חֶסֶר-חַיִּים,

כְּמוֹ אִישׁ שֶׁמֶת מִצַּעַר.
וּכְשֶׁהֲלִילָה הִכְרִיז עַל בּוֹאוֹ
עִם קֶרֶן מִתְכַּת גְּדוּלָּה,
וְהַרוּחוֹת, כְּנוּעוֹת,
נִרְדְּמוּ בְּחִיק הַהָרִים,
הַשִּׁיר אֶת עָלְיוֹ וְנֶאֱנַח,
עָרַג אֶל בֶּהֱק הַשֹּׁחַר.

רווקה 3

עַל שְׁעָרָךְ הָאֶרֶץ הָרֶף
בּוֹכִים הַפְּרָחִים הַכְּרוּתִים.
חֵלְקָם נוֹשְׂאִים סְכִינִים קְטָנוֹת,
חֵלְקָם מִים, חֵלְקָם אֵשׁ.

רווקה 1

נִעְרוֹת מְאֻהָבוֹת מְדַבְּרוֹת
בְּשִׁפְתָּם שֶׁל הַפְּרָחִים.

רוסיטה

הַעֲרֵבָה מְדַבֶּרֶת עַל קִנְאָה,
הַדְּלִיָּה עַל בּוֹז נִסְתֵּר.
גִּרְדָּנִיָּה הִיא אֲנַחַת אֶהְבָּה,
הַצָּחוּק- אִירוֹס שֶׁל צָרְפֶּת.
כָּל הַפְּרָחִים הַצֹּהֲבִים הֵם שִׁנְאָה,
הַפְּרָחִים הָאֲדָמִים- חֲמָה.
הַלְּבָנִים מְנַבְּאִים נִשְׁוֹאִים,
הַפְּרָחִים הַכְּחֻלִּים – תִּכְרִיכִים.

רווקה 3

אִמָּא קָחִי אוֹתִי לְשִׁדּוֹת
שְׁעָה שֶׁהַשֹּׁחַר מִפְּצִיעַ,
לִרְאוֹת אֶת הַפְּרָחִים נִפְתָּחִים
וְאֵת הָעֲנָפִים רוֹחֵשִׁים.

היא מנגנת צלילים אחרונים ומפסיקה.

דודה

נפלא !

אם

הן גם יודעות את השפה של המניפה, את שפת הכפפות, את שפת הבולים ואת השפה של השעות. אני מקבלת צמרמורת כשהן שרות:

חצות חובט בחלל העולם

בהדהוד אימתני וחסון.

חוטא, פשפש בעצמך –

זוהי שעת מותך !

אילנה 1

(בפה מלא ממתקים) איזה שיר זוועתי !

אם

וגם כשהן שרות:

באחת אֶנְחֵנו נולדות,

לה, רה, לה, לה, לה,

ולדה זאת,

לה, לה, רן,

היא כמו פְּקִיחַת עֵינַיִם,

לן,

בתוך בסֶתֶן,

בסֶתֶן, בסֶתֶן.

אילנה 2

(לאחותה) אני חושבת שהגברת הזקנה שתתה קצת יותר מידי. (לאם.) רוצה עוד כוסית ?

אם

בשמחה ובששון, כמו שהיו אומרים בזמני.

רוסיטה דרוכה לקראת בואו של הדוור.

עוזרת

הדוור !

התרגשות כללית.

דודה

הוא הגיע בדיוק בזמן !

רווקה 3

הוא ממש בחר את היום !

אם

כמה נחמד מצדו !

אִילָה 2

תפתחי את המכתב !

אִילָה 1

כדאי שתקראי את המכתב לבד, כי אולי הוא כתב לך שם משהו קצת נועז.

אם

אלוהים ישמור !

רוסיטה יוצאת עם המכתב.

אִילָה 1

מכתב של חתן זה לא בדיוק ספר תפילה.

רווקה 3

זה ספר תפילה של אהבה.

אִילָה 2

אוהו, איזה עידון ! (האיולות צוחקות).

אִילָה 1

רואים שהיא אף פעם לא קיבלה מכתב כזה.

אם

(בתקיפות) למזלה !

אִילָה 1

יש לה בעיה !

דודה

(לעזרת שפונה לצאת אחרי רוסיטה) לאן את הולכת ?

עוזרת

אני לא יכולה לעשות פה צעד אחד ?

דודה

תעזבי אותה !

רוסיטה

(נכנסת) דודה ! דודה !

דודה

מה העניין, ילדה שלי ?

רוסיטה

(בהתרגשות) דודה !

אִילָה 1

מה ?

רוּקָה 3

ספרי לנו !

אִילָה 2

מה ?

עוֹזֶרֶת

דברי !

דוּדָה

תוציאי את זה !

אֵם

כוס מים !

אִילָה 2

קדימה !

אִילָה 1

מייד.

התרגשות.

רוֹסִיטָה

(בקול המום) הוא החליט להתחתן ... (כולן נראות מבועתות). להתחתן אתי, כי הוא כבר לא יכול לחכות, אבל ...

אִילָה 2

(מחבקת אותה) נהדר ! איזה אושר !

אִילָה 1

תני חיבוק !

דודה

תנו לה לדבר.

רוֹסִיטָה

(רגועה יותר) אבל בגלל שהוא לא יכול לבוא עכשיו, הנישואים יהיו באמצעות בא-כוח והוא יבוא מאוחר יותר.

רווקה 1

מזל טוב !

אם

(כמעט בוכה) שאלוהים ייתן לך את האושר שאת ראויה לו ! (מחבקת אותה.)

עוזרת

טוב, וה"בא-כוח" הזה, מה זה ?

רוֹסִיטָה

שום דבר. אדם אחר מייצג את החתן בטקס.

עוזרת

ומה עוד ?

רוֹסִיטָה

ואז את נשואה !

עוזרת

ובלילה, מה ?

רוֹסִיטָה

נר, באמת !

אִילָה 1

היא צודקת, מה עושים בלילה ?

דודה

ילדים !

עוזרת

הוא צריך לבוא בעצמו כדי להתחתן אתך ! "באמצעות בא-כוח" ! עוד לא שמעתי דבר כזה. הסדינים רועדים מקור והשמלה של הכלה תלויה בארון. גברת, אל תרשי לכל ה"בא-כוח" האלה להיכנס לבית הזה ! (כולן צוחקות). גברת, אני לא רוצה שום "בא-כוח" !

רוֹסִיטָה

אבל הוא יבוא מהר. זאת עוד הוכחה כמה הוא אוהב אותי !

עוזרת

זהו זה. שיבוא ויחזיק אותך ביד. שיערבב לך את הסוכר בקפה, ושיטעם אותו ראשון לראות אם הוא שורף !

צחוק. הדוד נכנס עם ורד.

רוֹסִיטָה

דוד !

דוד

שמעתי הכול וכמעט בלי לחשוב קטפתי את ה"רוסה מוטְבִּילָה" היחיד בחממה שלי. הוא היה עדיין אדום.

בְּצֻדֵּרִים, פְּתוּחַ פֶּלוֹ,

קִשָּׁה הוא פֶּמוֹ אֶלְמוֹג.

רוֹסִיטָה

מִי זֶה מְצִיץ מִהַחֲלוֹן ?

זאת הַשֶּׁמֶשׁ הַפְּמָקָה

לְרֹאוֹת אֶת זֵיו-פָּנָיו.

דוד

אם הייתי ממתין שעתיים נוספות כדי לקטוף אותו, הייתי מגיש לך אותו לבן.

רוֹסִיטָה

לָבֶן כְּמוֹ יוֹנָה,

כְּמוֹ צְחוּקָם שֶׁל הַגְּלִים.

לָבֶן כְּמוֹ הַצֵּנָה שְ�נוּתָרָה

עַל לְחֵי מְלוּחָה מְדַמָּעָה.

דוד

אבל עדיין, עדיין הוא שומר את אש הנעורים.

דודה

בעלי, בוא תשתה אתי כוסית. הגיע הזמן !

התרגשות. רווקה 3 ניגשת לפסנתר ומנגנת פולקה. רוֹסִיטָה מסתכלת בוורד. רווקה 1 ו-2 רוקדות ושרות עם האיולות.

מִבְטֵי לֶכַד אוֹתָךְ

עוֹמֶדֶת עַל שִׁפְתֵי הַיָּם,

הַעֲצָב הַמְתוּק שֶׁלְךָ

מִשֶּׁךְ אֲנָחוֹת מְלָבִי.

מְתִיקוֹת עֲנָנָה זוֹ

שֶׁל חֶלֶם קְטָלָנִי,

בְּאוֹרוֹ הַחֹרֶף שֶׁל הַיָּרֵחַ

טוֹבֵעֵת לְמוֹלִי.

הדודה והדוד רוקדים. רוֹסִיטָה מצטרפת לריקודים. האיולות מלוות במחיאות כף את ריקוד הזקנים. העוזרת נכנסת ומצטרפת אליהן.

מערכה שלישית

סלון קטן עם תריסים ירוקים שפתוחים לגן. הבמה שקטה. השעון מצלצל שש בערב. העוזרת חוצה את הבמה עם קופסא ומזוודה. עשר שנים חלפו. הדודה מופיעה ויושבת על כסא נמוך במרכז הבמה. שקט. השעון שוב מצלצל שש פעמים. הפוגה.

עוזרת

(נכנסת) השעון צלצל פעמיים שש בערב.

דודה

והילדה?

עוזרת

למעלה במגדל. ואת, איפה היית?

דודה

לקחתי את העציצים האחרונים מהחממה.

עוזרת

לא ראיתי אותך כל הבוקר.

דודה

מאז שבעלי מת הבית כל-כך ריק שהוא נראה גדול פי שניים. אנחנו אפילו צריכות לחפש אחת את השנייה. לפעמים אני משתעלת בחדר שלי בלילה וזה מהדהד כאילו שאני בכנסיה.

עוזרת

כן, הבית גדול מדי.

דודה

אי, אם הוא היה עדיין חי, עם החזון שהיה לו, עם כזה כשרון... (כמעט בוכה).

עוזרת

(שרה) לן-לן-רן-לן-לן...לא, גברת. אני לא מרשה לבכות. הוא מת לפני שש שנים ואני לא רוצה שתהיי כמו שהיית ביום הראשון. בכינו מספיק בשבילו! בואי נלך בצעדים בטוחים, גברת! בואי ניתן לשמש להאיר את הפינות! הלוואי שנמשיך לקטוף ורדים עוד הרבה שנים, הוא יחכה לנו.

דודה

(קמה) אני זקנה מאוד. ויש לנו נטל כבד על הכתפיים.

עוזרת

יהיה בסדר. גם אני זקנה!

דודה

הלוואי שהייתי בגילך!

עוזרת

אין בינינו הפרש גדול. אני עבדתי קשה, אז העצמות שלי משומנות. אבל את, הרגליים שלך התקשו מרוב בטלה.

דודה

את באמת חושבת שלא עבדתי?

עוזרת

רק עם קצות האצבעות שלך - עם חוטים, פרחים, ריבות. אני עבדתי עם הגב שלי, עם הברכיים שלי, עם הציפורניים שלי.

דודה

אז לנהל את משק הבית זאת לא עבודה?

עוזרת

הרבה יותר קשה לשפשף את הרצפה.

דודה

אני לא רוצה להתווכח.

עוזרת

למה לא? זה עוזר להעביר את הזמן. קדימה! תעני לי! אבל איבדנו את הלשון שלנו. פעם היינו צורחות אחת על השניה: "מה עם זה? מה עם ההוא? איפה הפודינג? זהו, הפסקת לגהץ?"...

דודה

אני כבר ויתרתי... יום אחד מרק, ביום אחר קצת פירורי לחם קלויים. כוס המים הקטנה שלי ומחרוזת תפילה בארנק... יכולתי לחכות למוות בכבוד... אבל כשאני חושבת על רוסיטה!

עוזרת

זה מה שבאמת כואב!

דודה

(קמה) כשאני חושבת על העוול שנעשה לה, על הרמאות הנוראה שנמשכה ונמשכה, על הלב השקרן של האיש הזה! הוא לא מהמשפחה שלי. הוא לא יכול להיות מהמשפחה שלי! הלוואי שהייתי בת עשרים, הייתי מפליגה לטוקומן, לוקחת שוט ו...!

עוזרת

(קוטעת אותה) ותופסת חרב וכורתת לו את הראש ומוחצת לו אותו בין שתי אבנים וקוצצת לו את היד שהבטיחה הבטחות שקר וכתבה את כל מכתבי האהבה המזויפים האלה!

דודה

כן, כן! שישלם בדם על מה שעלה בדם, אפילו אם כל הדם הזה הוא שלי! ואחר-כך...

עוזרת

לזרוק את האפר שלו לים.

דודה

להחזיר אותו לחיים ולתת אותו לרוסיטה! ככה אני אוכל לנשום בשקט, ולדעת שהכבוד שלי קיבל את מה שמגיע לו.

עוזרת

עכשיו את תודי שצדקתי לגביו.

דודה

אני מודה.

עוזרת

הוא מצא שם את האישה העשירה שחיפש והתחתן אתה, אבל הוא היה צריך לספר לנו על זה בזמן. מי ירצה עכשיו את האישה הזאת? היא זקנה מדי! גברת, אולי נשלח לו מכתב מורעל שיהרוג אותו ברגע שיפתח אותו?

דודה

אל תהיי טיפשה! שמונה שנים נשוי, המנוול, ורק בחודש שעבר העז לכתוב לי את האמת! הרגשתי משהו במכתבים: הבא-כוח הזה שלא הגיע, מין הססנות... הוא לא העז... אבל בסוף הוא עשה את זה. ברור, אחרי שאבא שלו נפטר! והיצור המסכן הזה, רוסיטה...

עוזרת

שש...!

דודה

(משנה נושא) ותוציאי את שני הכדים.

רוסיטה מופיעה. היא לבושה שמלה בצבע ורוד בהיר בסגנון 1910. יש לה תלתלים ארוכים. היא נראית הרבה יותר מבוגרת.

עוזרת

ילדה!

רוסיטה

מה אתן עושות?

עוזרת

מקטרות קצת. ואת, לאן את הולכת?

רוֹסִיטָה

לחממה. לקחו כבר את העציצים ?

דודה

נשארו עוד קצת.

רוֹסִיטָה יוצאת. שתי הנשים מוחות דמעה.

עוזרת

זהו, זה הכל ? את יושבת שם, אני יושבת כאן ושתינו מחכות רק למות ? אין חוק ? לאף אחד אין את האומץ לרסק אותו ?

דודה

שקט, אל תמשיכי !

עוזרת

אין לי סבלנות לסבול את כל הדברים האלה בלי שהלב שלי ידפוק בחזה כמו כלב שרודפים אחריו. כשקברתי את בעלי, הייתי עצובה מאוד, אבל בפנים בפנים הרגשתי שמחה גדולה... לא, לא ממש שמחה, הייתי מרוצה לראות שלא אותי קוברים. כשקברתי את הילדה הקטנה שלי... את מבינה אותי ? כשקברתי את הילדה הקטנה שלי זה היה כמו שדורכים לי על המעיים. אבל המתים מתים. הם מתים. אנחנו בוכים. הדלת נסגרת, ואנחנו ממשיכים לחיות ! אבל המצב הזה עם רוֹסִיטָה הוא הכי גרוע. זה כמו לאהוב מישהו בלי שאפשר למצוא אותו. כמו לבכות ולא לדעת על מי בוכים. זה פצע פתוח שפולט כל הזמן זרם קטן של דם ואין אף אחד, אף אחד בעולם כולו שיביא צמר גפן, תחבושת או קצת קרח להרגיע.

דודה

מה את רוצה שאני אעשה ?

עוזרת

בואי נשחה עם הזרם.

דודה

כולם מפנים את הגב לזיקנה.

עוזרת

כל עוד יש לי ידיים, לא יהיה חסר לך כלום !

דודה

(הפוגה. היא מדברת בשקט, עם תחושת בושה) אני רוצה שתדעי, אני לא יכולה לשלם לך יותר. את תצטרכי לעזוב אותנו.

עוזרת

אווו, איזו רוח נכנסת מהחלון ! אוווו ! או אולי אני נעשית חרשת ? ... ולמה מתחשק לי לשיר ? בדיוק כמו ילדים שיוצאים מהבית-ספר ! (נשמעים קולות של ילדים.) את שומעת אותם, גברת ? גברת שלי, גברת שלי יותר מתמיד ! (מחבקת אותה.)

דודה

תקשיבי לי !

עוזרת

אני הולכת להכין לך מֶקְרֵל בשומר.

דודה

את חייבת להקשיב לי !

עוזרת

והר שלג ! אני הולכת להכין לך פודינג ענק מצופה בסוכר צבעוני ...

דודה

אבל אישה ! ...

עוזרת

(בקול רם) כן ! ... הֵי, הנה דון מרטין ! דון מרטין, תיכנס ! תעשה קצת שמח לגברת שלי.

היא יוצאת במהירות. דון מרטין נכנס. איש זקן עם שיער אדמוני. הוא נעזר בקב שתומכת ברגלו הנכה. אדם אצילי, אריסטוקרטי, עם הילה ברורה של עצב בפניו.

דודה

איזה יופי לראות אותך !

דון מרטין

מתי בדיוק אתן עוזבות ?

דודה

היום.

דון מרטין

אז את באמת הולכת !

דודה

הבית החדש הוא לא כמו הבית הזה. אבל רואים משם נוף נחמד, ויש לו חצר קטנה עם שני עצי תאנה, ואפשר לגדל שם פרחים.

דון מרטין

עדיף ככה. (הם יושבים.)

דודה

ומה אתך ?

דון מרטין

כמו תמיד. אני בא עכשיו משיעור רטוריקה שנתתי לכיתה שלי. גיהנום אמיתי ! הנושא היה נפלא: "תפיסה והגדרה של ההרמוניה". אבל את הילדים זה מעניין כקליפת השום ! איזה ילדים ! אלי, בגלל שאני נכה, יש להם קצת כבוד. אולי מדי פעם איזה סיכה על הכסא, או איזה בובת נייר קטנה על הגב. אבל לקולגות שלי הם ממררים את החיים. הם בני עשירים, ובגלל שהם משלמים, אנחנו לא יכולים להעניש אותם. המנהל תמיד חוזר ואומר לנו את זה. אתמול הם התעקשו שמר קניטו המסכן – המורה החדש לגיאוגרפיה – לובש מחוך, רק בגלל שהגוף שלו נוטה קצת לאחור. בכל אופן, כשהוא היה לבדו בחצר, ניגשו אליו כמה בריונים ותלמידי פנימייה, הפשיטו אותו מהמותניים ומעלה, קשרו אותו לאחד מהעמודים של המסדרון ושפכו עליו דלי מים מהמרפסת.

דודה

יצור מסכן !

דון מרטין

כל יום אני נכנס בפחד לבית הספר ומחכה לראות מה הם יעשו לי. אבל, כמו שאמרת, הם מכבדים איכשהו את הנכות שלי. לפני כמה ימים פרצה שערורייה לא רגילה בגלל שמר קונסוואטור – מורה מצוין ללטינית – מצא ביומן הכיתה שלו צואה של חתול.

דודה

הם שדים !

דון מרטין

אבל הם משלמים ואנחנו צריכים לחיות איתם. תאמיני לי, ההורים שלהם רק צוחקים מהזוועות שהם מעוללים לנו, כי אנחנו בסך הכל מורים. הם חושבים שאין לנו רגשות. בעיניהם אנחנו השלב הכי תחתון במעמד שעונב עניבה וצווארון מגוחך.

דודה

אי, דון מרטין ! איזה עולם זה !

דון מרטין

איזה עולם ! תמיד חלמתי להיות משורר. נולדתי עם כשרון לזה, טבעי, כמו פרח, וכתבתי מחזה שמעולם לא הועלה.

דודה

"הבת של חֶפְטָה" ?

דון מרטין

בדיוק.

דודה

רוֹסִיטָה ואני קראנו אותו. השאלת לנו אותו. קראנו אותו ארבע או חמש פעמים.

דון מרטין
(בלהיטות) ו... ?

דודה
אהבתי אותו מאוד. תמיד אמרתי לך. בייחוד כשהיא עומדת למות. היא נזכרת באמא שלה וקוראת לה.

דון מרטין
חזק, נכון? דרמה אמיתית. מחזה עם צורה ועומק. אי-אפשר להעלות אותו על הבמה. (הוא מדקלם).

הו אָם דָּגוּלָּה ! הֶסְפִּי עֵינַיִם
אֶל הַשּׁוֹכֶכֶת בְּתִרְדֵּמָה מְחִפִּיָּה.
קִבְּלִי-נָא אֶת הָעֵדִיִּים הַזֹּהָרִים
וְאֵת אֵימַת הַרְחוּרֵי הַגִּסְסָה !

לא רע, מה? שימי לב להטעמה ולצורה בשורה: "וְאֵת אֵימַת / הַרְחוּרֵי הַגִּסְסָה".

דודה
נפלא! נפלא!

דון מרטין
וכשג'לוסיניו עומד לצאת נגד איס'אס ומניף את יריעות האוהל...

עוזרת
(קוטעת אותו) מכאן.

שני סבלים לבושים באוברול נכנסים.

סבל 1
ערב טוב.

דון מרטין והדודה

(יחד) ערב טוב.

עוזרת

את זה !

היא מצביעה על ספה גדולה בירכתי החדר. הסבלים נושאים אותה באיטיות כאילו הם נושאים ארון קבורה. העוזרת מלווה אותם. שקט. שני צלצולי פעמון נשמעים שעה שהסבלים מוציאים את הספה.

דון מרטין

אלה תשעת ימי התפילות של סנטה ג'רטרודיס הגדולה ?

דודה

כן, בסן אנטון.

דון מרטין

קשה מאוד להיות משורר. (הסבלים יוצאים). אחר-כך רציתי להיות רוקח. חיים הרבה יותר שקטים.

דודה

אחי, זכרוננו לברכה, היה רוקח.

דון מרטין

אבל זה לא הסתדר לי. נאלצתי לעזור לאימא שלי והפכתי למורה. זאת הסיבה שכל-כך קינאתי בבעלך. הוא היה מה שהוא רצה להיות.

דודה

זה גם מה שהרס אותו !

דון מרטין

נכון, אבל המצב שלי יותר גרוע.

דודה

אבל אתה ממשיך לכתוב.

דון מרטין

אני לא יודע למה אני ממשיך לכתוב. אין לי שום ציפיות, אבל זה הדבר היחיד שאני אוהב. קראת את הסיפור שלי? הוא הופיע אתמול בגיליון השני של Mentalidad Granadina.

דודה

"יום ההולדת של מתילדה"? כן, קראנו אותו. יוצא מן הכלל.

דון מרטין

את באמת חושבת ככה? ניסיתי להיות מעודכן ולכתוב משהו אקטואלי. אפילו הזכרתי אווירון! האמת היא שחייבים ללכת עם רוח הזמן. אבל אין מה לעשות, אני אוהב את הסונטות שלי יותר מכל.

דודה

לחיי תשע המוזות של האולימפוס!

דון מרטין

לחיי עשר, עשר! את לא זוכרת שקראתי לרוסיטה המוזה העשירית?

עוזרת

(נכנסת) גברת, תעזרי לי לקפל את הסדין הזה. (הן מתחילות לקפל אותו.) דון מרטין עם הראש האדום הקטן שלך! למה לא התחתנת, נוצרי טוב שכמוך? לא היית נשאר עכשיו כל-כך בודד!

דון מרטין

אף אחת לא רצתה אותי.

עוזרת

כי כבר אין יותר טעם לאנשים. בן-אדם עם סגנון דיבור כל-כך יפה!

דודה

תיזהרי שהוא לא יתאהב בך!

דון מרטין

שתנסה !

עוזרת

כשיש לו שיעור בקומה הראשונה של הבית-ספר, אני הולכת לסככה של הפחם כדי לשמוע אותו: "מהי אידיאה?" "אידיאה היא ייצוג שכלי של דבר או אובייקט". לא ככה אתה אומר?

דון מרטין

תראו אותה ! תראו אותה !

עוזרת

אתמול הוא צעק: "לא, זה היִפּרֶפְטוֹן", ואז "האֶפִינִיקיאון...". הייתי רוצה להבין, אבל בגלל שאני לא מבינה, אני מתחילה לצחוק. והאיש של הפחם שתמיד קורא באותו ספר, "חורבות פְּלִמֶרָה", זורק עלי שתי עיניים כמו שני חתולים משוגעים. אבל למרות שאני צוחקת, בורה שכמוני, אני מצליחה להבין שדון מרטין הוא אדם שמגיע לו לקבל הרבה הערכה.

דון מרטין

היום אין הערכה לרטוריקה ולשירה, גם לא להשכלה אקדמית.

העוזרת יוצאת החוצה במהירות עם הסדין המקופל.

דודה

מה אפשר לעשות ! לא נשאר לנו עוד הרבה זמן בתיאטרון הזה.

דון מרטין

ואנחנו חייבים להקדיש אותו למעשים של נדיבות והקרבה.

נשמעות צעקות.

דודה

מה קורה ?

עוזרת

(מופיעה) דון מרטין, רוצים אותך בבית-ספר! הילדים ניקבו עם מסמר את הצינורות של המים וכל הכיתות מוצפות.

דון מרטין

אני הולך. חלמתי על האולימפוס ובמקום זה אני צריך לעשות עבודה של בנאי או שרברב. טוב, כל עוד הם לא ידחפו אותי או שאחליק...

העוזרת מסייעת לדון מרטין לקום.

עוזרת

בסדר, בסדר, תירגע! בואו נתפלל שהמים יעלו עד שאפילו ילד אחד לא יישאר בחיים!

דון מרטין

(יוצא) אמן!

דודה

מסכן, איזה גורל!

עוזרת

תלמדי מהמקרה שלו! הוא בעצמו מנהיג את הצווארונים שלו ומתקן את הגרביים. כשהוא היה חולה, הבאתי לו קצת פודינג, והסדינים על המיטה שלו היו שחורים כמו פחם, והקירות והכיור...אוה!

דודה

ולאחרים יש כל-כך הרבה!

עוזרת

בגלל זה אני תמיד אומרת: "לעזאזל, לעזאזל העשירים! הלוואי שאפילו ציפורניים לא יישארו מהם!"

דודה

תעזבי אותם!

עוזרת

אני בטוחה שבסוף הם מגיעים לגיהנום! איפה את חושבת שדון רפאל סלה יכול להיות, הנצלן הזה של העניים שנקבר אתמול! שאלוהים ישמור אותו – כל הכמרים האלה, כל הנזירות וכל הבלה-בלה? בגיהנום! והוא יגיד: "יש לי עשרים מיליון פזטות, אל תצבטו אותי עם המלקחיים! אני אתן לכם מאתיים אלף פזטות אם תיקחו את הגחלים האלה מהרגליים שלי!" אבל השדים יכניסו לו אצבע פה, אצבע שם, יבעטו בו בכל הכוח ויתנו לו סטירות עד שהדם שלו יהפוך לזפת!

דודה

כל הנוצרים יודעים שאף איש עשיר לא נכנס למלכות השמיים, אבל אם תמשיכי לדבר ככה, תיזהרי שאת בעצמך לא תיכנסי לגיהנום!

עוזרת

אני? לגיהנום? בדחיפה הראשונה שאני אתן לדוד של השטן יגיעו המים הרותחים עד לקצה של הארץ. לא, גברת, לא. אני אגיע לגן-עדן בכוח. (במתיקות). יחד אתך. כל אחת מאתנו תתנדנד לה על כורסת משי בצבע תכלת, עם מניפות מסטין אדום. ובין שתינו, על נדנדה מענפים של יסמין ורוזמרין, רוסיטה תתנדנד, ומאחוריה בעלך, מרופד לו בוורדים, כמו שהוא עזב את הבית בארון הקבורה – עם אותו חיוך, עם אותו מצח לבן כמו שלג. ואת תנדנדי את עצמך ככה, ואני ככה, ורוסיטה ככה, ואלוהים מאחורה יפזר עלינו ורדים כאילו שאנחנו שלושתנו במה מקושטת בנרות ובסרטים בתהלוכה של השבוע הקדוש.

דודה

ושהממחטות בשביל הדמעות יישארו כאן למטה!

עוזרת

זהו זה! שכולם כאן יירקבו! אנחנו נעשה חיים בשמיים!

דודה

בגלל שלא נשארה לנו בלב אפילו דמעה אחת!

אחד הסבלים נכנס.

סבל

מה עכשיו ?

עוזרת

בוא אתי ! (כשהם יוצאים החוצה, היא קוראת לאחור). תהיי חזקה !

דודה

שאלוהים יברך אותך !

הדודה מתיישבת לאט. רוֹסִיטָה מופיעה עם חבילת מכתבים בידיה. שקט.

דודה

כבר לקחו את השידה ?

רוֹסִיטָה

כרגע. בת הדודה שלך אֶסְפֶּרְנֶסָה שלחה ילד להביא מברג.

דודה

הם כנראה מרכיבים את המיטות בשביל הלילה. היינו צריכות לצאת יותר מוקדם כדי לסדר את הדברים כמו שאנחנו רוצות. נראה לי שאספרנסה עשתה בלגן.

רוֹסִיטָה

אני מעדיפה לעזוב כשהרחוב חשוך. אם הייתי יכולה הייתי מכבה את הפנס ברחוב. תהיי בטוחה שהשכנים יציצו. בגלל ההובלה, כל היום השער מלא בילדים כאילו שמישהו בבית נפטר.

דודה

אם הייתי יודעת, לא הייתי מרשה לדוד שלך בשום אופן למשכן את הבית עם הרהיטים ועם הכל. נשארו לנו רק הדברים הכי חיוניים: כיסא לשבת עליו ומיטה לישון עליה.

רוֹסִיטָה

למות בה.

דודה

לאן הוא הכניס אותנו ! מחר מגיעים הבעלים החדשים. הלוואי שהדוד שלך היה יכול לראות אותנו ! זקן טיפש ! בלי ראש לעסקים ! טבוע בתוך הוורדים שלו ! איש שאין לו מושג בכסף ! הוא רושש אותי יום אחרי יום. "מר זה וזה נמצא כאן". והוא אומר "תכניסי אותו". והאיש היה נכנס עם כיסים ריקים ויוצא עם כיסים מלאים בכסף, ותמיד "אל תספר לאשתי!" הבזבזן ! העלוב ! ולא הייתה בעיה שהוא לא ניסה לפתור, לא היה ילד שהוא לא ניסה לעזור לו בגלל... בגלל... היה לו את הלב הכי גדול שהיה פעם לאיזה גבר... הנשמה הנוצרית הכי טהורה... לא, לא. תשתקי, אישה זקנה ! תשתקי, פטפטנית, ותכבדי את מה שאלוהים רצה ! אנחנו בלי אגורה ! בסדר. תשלימי עם זה. אבל כשאני אראה אותו...

רוֹסִיטָה

דודה, אל תדאגי לי. אני יודעת שהוא מישכן את הבית כדי לשלם על הרהיטים שלי ועל הנדוניה. זה מה שמכאיב לי.

דודה

הוא עשה את הדבר הנכון. את ראוייה לכל זה. כל מה שהוא קנה מגיע לך וייראה יפהפה ביום שתשתמשי בו.

רוֹסִיטָה

ביום שאני אשתמש בו ?

דודה

כן ! בחתונה שלך !

רוֹסִיטָה

אל תגרמי לי לדבר על זה.

דודה

זאת הבעיה של הנשים ה"הגונות" באזורים האלה. לא לדבר ! אנחנו לא מדברות כשאנחנו צריכות לדבר. (צועקת החוצה). הדוור הגיע ?

רוֹסִיטָה

מה את מציעה לעשות ?

דודה

לחיות, ולקחת דוגמא ממני.

רוֹסִיטָה

(מחבקת אותה) ששש.

דודה

לפעמים צריך לדבר ! תצאי מארבעת הקירות האלה, ילדה שלי ! אל תיכנעי למזל הרע !

רוֹסִיטָה

(כורעת ברך לפניה) התרגלתי לחיות הרבה שנים מחוץ לעצמי ולחשוב על דברים רחוקים... ועכשיו, כשהדברים האלה כבר לא קיימים יותר, אני ממשיכה להסתובב ולהסתובב במקום קר, ומחפשת מוצא שאני אף פעם לא אמצא. ידעתי הכל. ידעתי שהוא התחתן. נשמה טובה אחת דאגה לספר לי את זה, אבל אני האמנתי למכתבים שלו באיזו אשליה עצובה שהפתיעה אפילו אותי. אם אנשים לא היו מדברים, אם לא היית יודעת, אם אף אחד לא היה יודע על זה חוץ ממני, המכתבים שלו והשקר שלו היו מזינים את האשליה שלי כמו בשנה הראשונה שנסע. אבל כולם ידעו את האמת, ואני גיליתי שמצביעים עלי. זה הפך את הצניעות שלי למגוחכת ונתן מראה גרוטסקי למניפה שלי. כל שנה שעברה הייתה כמו בגד אינטימי שנקרע מהגוף שלי. יום אחד חברה אחת מתחתנת, ביום אחר חברה אחרת ועוד אחת ועוד אחת, ולמחרת יש לה ילד, והילד גדל והוא בא להראות לי את הציונים שלו, והם בונים בתים חדשים ומזמרים זמירות חדשות, ואני נשארת אותו דבר, עם אותו רעד, אותו דבר. קוטפת לי כמו תמיד את אותם ציפורנים, מסתכלת על אותם עננים. ויום אחד, כשאני הולכת בטיילת, אני תופסת שאני לא מכירה אף אחד. נערים ונערות משאירים אותי מאחור כי אני לא עומדת בקצב. ואחד מהם אומר: "הנה הבתולה הזקנה", ואחר, צעיר יפה עם שיער מתולתל, לוחש: "אף אחד כבר לא יסתכל עליה יותר." ואני שומעת את זה ואני אפילו לא יכולה לצעוק. אני יכולה רק להמשיך קדימה, בפה מלא רעל ועם תשוקה עצומה לעוף, לחלוץ את הנעלים שלי, לנוח, ולעולם, לעולם לא לזוז עוד מהפינה שלי.

דודה

מתוקה שלי ! רוֹסִיטָה !

רוֹסִיטָה

אני זקנה. אתמול שמעתי את העוזרת אומרת שאני עדיין יכולה להתחתן. בשום אופן! אל תחשבי על זה אפילו. איבדתי את התקווה להתחתן כשאיבדתי את הגבר שאהבתי בכל הדם שלי, את הגבר שאהבתי... ושאני עדיין אוהבת. הכל גמור... אבל, למרות שאין לי יותר אשליות, אני קמה כל בוקר עם ההרגשה הנוראה שזהו זה – התקווה מתה. אני רוצה לברוח. אני לא רוצה לראות. אני רוצה להישאר שקטה, ריקה. אין לאישה מסכנה את הזכות לנשום בחופשיות? בכל זאת, התקווה רודפת אחרי, מסתובבת סביבי, נושכת אותי כמו זאב גוסס שמהדק את השיניים שלו בפעם האחרונה.

דודה

למה לא הקשבת לי? למה לא התחתנת עם מישהו אחר?

רוֹסִיטָה

הייתי קשורה. חוץ מזה, איזה גבר הגיע פעם לבית הזה עם כוונה כנה ועם רצון אמיתי לזכות ברגשות שלי? אף אחד!

דודה

לא שמת לב לאף אחד מהם. היית יותר מדי מסנוורת מהרמאי הזה!

רוֹסִיטָה

תמיד הייתי רצינית.

דודה

נדבקת ברעיון הזה בלי להתחשב במציאות ובלי לחשוב על העתיד שלך.

רוֹסִיטָה

אני כמו שאני. ואני לא יכולה לשנות את עצמי. הדבר היחיד שנשאר לי עכשיו זה הכבוד שלי. מה שכאן, בתוכי, אני שומרת לעצמי.

דודה

זה בדיוק מה שאני לא רוצה שתעשי!

עוזרת

(נכנסת בפתאומיות) גם אני לא ! דברי, תשפכי את הלב. נבכה ביחד עד שנתעייף.

רוסיקה

מה אני אספר לכן ? יש דברים שאי-אפשר לספר אותם, בגלל שאין מילים לספר אותם. ואפילו אם היו, אף אחד לא היה מבין את המשמעות שלהן. אם אני אבקש מכן לחם או מים, או אפילו נשיקה, אתן תבינו אותי, אבל אף פעם לא תוכלו להבין ולהזיז את היד השחורה הזאת שאני לא יודעת אם היא מקפאה או שורפת לי את הלב בכל פעם שאני לבד.

עוזרת

עכשיו את מדברת !

דודה

לכל דבר יש פתרון.

רוסיקה

אם הייתי מספרת לכן את כל הסיפור, הוא לא היה נגמר לעולם. אני יודעת שהעיניים שלי יהיו תמיד צעירות, אבל אני גם יודעת שבכל יום שיעבור הגב שלי יתכופף יותר ויותר. אחרי הכל, מה שקרה לי קרה להמון נשים. (הפוגה.) אבל למה אני אומרת את כל זה ? (לעוזרת.) את, תארגני את הדברים, כי תוך כמה דקות אנחנו עוזבות את הבית הזה ואת הגן. ואת, דודה, אל תדאגי לי. (הפוגה. לעוזרת.) קדימה ! אני לא אוהבת שאתן מסתכלות עלי ככה. המבטים האלה של כלב נאמן מפריעים לי. (העוזרת יוצאת.) המבטים המרחמים האלה מדכאים אותי. ומרגיזים אותי !

דודה

ילדה שלי, מה את רוצה שאני אעשה ?

רוסיקה

תניחי לי, אני מקרה אבוד. (הפוגה. היא הולכת לפנים ולאחור.) אני יודעת שאת נזכרת באחותך, הבתולה הזקנה... בתולה זקנה כמוני. היא הייתה מרירה. היא שנאה ילדים וכל בחורה שלבשה שמלה חדשה... אבל אני לא אהיה כזאת ! (הפוגה.) אני מצטערת.

דודה

שטויות !

בירכתי החדר מופיע בחור בן שמונה-עשרה.

רוסיטה

תיכנס.

צעיר

אבל ... אתן עוברות דירה ?

רוסיטה

תוך כמה דקות. כשיחשיך.

דודה

מי זה ?

רוסיטה

זה הבן של מריה.

דודה

איזו מריה ?

רוסיטה

הבכורה משלוש המנולות.

דודה

אָה,

אֵלָה שְׁהוֹלָכוֹת לְאֵלֶּה מְבָרָה

בְּשִׁלְשׁוֹת וּבְיַעֲיֹת, לְבִדָּן.

בחור, תסלח לי על הזיכרון הגרוע שלי.

צעיר

זה בסדר, ראית אותי רק פעם או פעמיים.

דודה

מאוד חיבבתי את אמא שלך. היא הייתה מקסימה! היא נפטרה בערך באותו זמן שבעלי נפטר.

רוסיטה

לפני כן.

צעיר

לפני שמונה שנים.

רוסיטה

יש לו את הפנים שלה.

צעיר

(בעליזות) לא בדיוק. את שלי עשו עם פטיש.

דודה

ואותו חוש הומור. אותו אופי!

צעיר

אבל ברור שאני דומה לה. בקרנבל לבשתי שמלה שלה... ענתיקה, בצבע ירוק...

רוסיטה

(בעצב) עם סרטים שחורים... ועם שוליים ממשי בצבע ירוק נילוס.

צעיר

כן.

רוסיטה

ולולאה גדולה של קטיפה במותניים.

צעיר

נכון.

רוסיטה

שמשתלשלת לאחור.

צעיר

בדיוק. איזו אופנה מגוחכת ! (הוא מחייך).

רוסיטה

(בעצב) זאת הייתה אופנה יפה !

צעיר

אל תספרי לי ! ירדתי במדרגות וכמעט התמוטטתי מצחוק מהדבר הישן הזה עלי שמילא את כל המסדרון בריח של כדורי נפתלין. פתאום דודה שלי התחילה לבכות, כי היא אמרה שזה היה בדיוק כמו לראות את אמא שלי. זה השפיע עלי, ברור, אז השארתי את השמלה ואת המסכה על המיטה שלי.

רוסיטה

אין דבר יותר חי מזיכרונות. זה מגיע לנקודה שהם עושים את החיים שלנו בלתי-אפשריים. בגלל זה אני מבינה כל כך את אותן זקנות קטנות ושתייניות שהולכות ברחובות ומנסות למחוק את העולם, או שיושבות על הספסלים בטיילת ושרות.

דודה

ומה שלום הדודה שלך, זאת שנשואה ?

צעיר

היא כותבת לנו מברצלונה. כל פעם פחות.

רוסיטה

יש לה ילדים ?

צעיר

ארבעה.

הפוגה.

עוזרת

(נכנסת) תני לי את המפתחות של המלתחה. (הדודה מגישה לה אותם. היא מבחינה בנער.)
הבחור הזה טייל אתמול עם הכלה שלו. ראיתי אותם ב"פְּלֶזָה נואָכָה". היא רצתה ללכת לכיוון
אחד והוא לכיוון אחר. (היא צוחקת.)

דודה

תעזבי אותו בשקט !

צעיר

(נבוך) רק צחקנו.

עוזרת

(יוצאת) אז אל תסמיק !

רוֹסִיטָה

טוב, מספיק !

צעיר

איזה גן יפה יש לכן !

רוֹסִיטָה

היה לנו !

דודה

לך תקטוף כמה פרחים.

צעיר

כל טוב, דוניה רוֹסִיטָה.

רוֹסִיטָה

ישמור אותך אלוהים, ילד ! (הדודה והצעיר יוצאים. הערב יורד.)

דוניה רוֹסִיטָה ! דוניה רוֹסִיטָה !

בבוקר הוא נפתח

והוא אדום כדם.

הערב הופך אותו לבן

כלובן קצף ומלח.

וכשהלילה בפתח

עליו מתחילים לנשור.

הפוגה.

עוזרת

(נכנסת, לבושה צעיף) בואי נלך.

רוֹסִיטָה

כן. אני אלבש מעיל.

עוזרת

פירקתי את המתלה. המעיל תלוי על הידית של החלון.

רווקה 3 נכנסת. היא לבושה שמלה כהה, על ראשה צעיף אבלים וסרט מסביב לצווארה, כמו שהיה נהוג ב-1912. הן מדברות בשקט.

רווקה 3

זהו ?

עוזרת

עוד כמה דקות ואנחנו לא פה.

רווקה 3

באתי לתת שיעור פסנתר בסביבה וקפצתי לראות אם אתן צריכות משהו.

עוזרת

שאלוהים יגמול לך על זה.

רווקה 3

איזה אסון !

עוזרת

כן, כן. אבל אל תשברי לי את הלב. אל תרימי לי את הצעיף של הצער, כי אני זאת שצריכה להכניס קצת חיים לתוך האכל בלי גוויה שאת רואה כאן.

רווקה 3

הייתי רוצה להגיד להן שלום.

עוזרת

עדיף שלא תראי אותן עכשיו. בואי לבקר בבית החדש.

רווקה 3

כן, זה עדיף. אבל אם את צריכה משהו, את יודעת שאני אעשה את כל מה שאני יכולה.

עוזרת

זמנים רעים, אבל הם יעברו.

נשמע רחש רוח.

רווקה 3

הרוח מתחזקת.

עוזרת

כן, נראה שירד גשם.

דודה

(נכנסת) אם הרוח הזאת תמשיך, לא יישאר ורד אחד. הברושים כמעט נוגעים בקירות של החדר שלי. זה כאילו שמישהו רצה להפוך את הגן למכוער כדי שלא נצטער שאנחנו עוזבים אותו.

עוזרת

אם את מדברת על יופי, אז יפה הוא אף פעם לא היה. את לובשת את המעיל? גם את הצעיף הזה. (עוטפת אותה עם הצעיף). זהו. עכשיו את עטופה כמו שצריך. כשנגיע לשם, ארוחת הערב תהיה מוכנה. לקינוח, פודינג. פודינג קרמל. כמו שאת אוהבת. (העוזרת מדברת בקול חנוק מרגש. נשמע קול חבטה.)

דודה

זאת הדלת של החממה. למה את לא סוגרת אותה?

עוזרת

אי-אפשר לסגור אותה. היא נפוחה מרוב לחות.

דודה

היא תרעיש כל הלילה.

עוזרת

טוב, אנחנו לא נשמע אותה... !

הבמה מוארת באורו הרך של הערב.

דודה

אבל אני כן. אני אשמע אותה.

רוסיטה מופיעה. היא חיוורת, לבושה בלבן, עם מעיל שיוורד עד לשולי השמלה.

עוזרת

(בקול מעודד) בואו נלך !

רוֹסִיטָה

(בקול חלוש) התחיל לרדת גשם. אף אחד לא יעמוד במרפסת לראות אותנו עוזבות.

דודה

טוב מאוד.

רוֹסִיטָה מתנדנדת מעט, נשענת על כסא, וצונחת. הדודה והעוזרת תומכות אותה ומונעות ממנה ליפול לארץ.

רוֹסִיטָה

וכשהלילה בפתח,

עליו מתחילים לנשור.

הן יוצאות. הבמה נשארת ריקה. דלת הבית נטרקת. פתאום דלת המרפסת בירכתי הבמה נפרצת והווילונות הלבנים מתנפנפים ברוח.